

Älvsborgarna

Göteborgs garnison

NR 2 • 2018

- **Ny garnisonschef**
- **Fallskärmsjägartaktik**
- **Ny rikshemvärnschef**
- **Beredskapsövning i hemvärnet**
- **Ny organisation av hemvärnet**
- **Ny hemsida på Garnisonssällskapet**

Peter Fredriksson ny garnisonschef

När vi träffar Peter Fredriksson berättar han att han ser fram emot att utveckla verksamheten och synliggöra Försvarsmakten, särskilt i Göteborg och Borås som är viktiga rekryteringsområden för Garnisonen. Han känner det oerhört stimulerande att få förtroendet att utveckla Göteborgs garnison i en expansiv tid med totalförsvarssamarbetet som en grund.

Vår nye garnisonschef är uppvuxen nära Garnisonen men genomförde sin värnplikt 1982 vid K4 i Arvidsjaur. Han menar att det finns likheter mellan kalfjället och skärgården på Västkusten. Peters intressen med friluftsliv, skidor och hav sluter nu cirkeln, genom att åter vara på plats i sin uppväxtmiljö. Tidigare befattningar har varit; chef för arméns jägarbataljon, ställföreträdande chef vid J2 Insatsstaben vid Högkvarteret, militär rådgivare i Bryssel för EU, samt som chef för Internationella Relationer vid Ledningsstabens inriktningsavdelning och nu senast som chef vid Försvarsmaktens Internationella Centrum (Swedint).

Vår nye garnisonschef är tydlig med vad han vill uppnå; att stärka samt synliggöra Försvarsmakten lokalt och att omhänderta den breda kompetens och goda förbandsanda som finns är prioriterat. Det är mycket viktigt att säkerställa den lokala förankringen och såväl berömda arbetsgivare som stöder våra hemvärnssoldater som att informera medborgarna om en ökad övningsverksamhet. Den avgörande frågan är att öka och säkerställa rekrytering och att bibehålla den personal och kompetens som finns idag, särskilt vid generationsskiften.

– Inledningsvis blir det en period där jag lyssnar av organisationen och identifierar vilka behov som föreligger i utvecklingen, säger Peter. Men jag kan redan se att förutom att säkerställa rekrytering så blir infrastrukturen föremål för omedelbara åtgärder. Därför genomförs nu en genomlysning med en nyttjandeanalys av hela garnisonen.

– Försvarsmakten vill därför arbeta för att öka verksamheten i Göteborg, fortsätter Peter. Bland annat förbereds en ökning av värnpliktsvolymerna och redan nästa år fördubblas antalet rekryter till 2-300 per år. Vi kan i framtiden vänta oss tredubblingar av volymen. Detta innebär att vi måste se över lokalutnyttjandet. Kaserer som idag är kontor måste i nära framtid kanske återgå till

det de är byggda för – nämligen soldat- och sjömansförläggning. Garnisonsenheten har fått order att påbörja en inventering och en översyn av de verksamheter som bedrivs i de olika byggnaderna. En ökad värnpliktsvolym innebära att behovet av stöd ökar och att verksamhetens organisation måste vara rationell. Vi måste renovera våra kajer och rusta upp hamnen. Närhetsprincipen med enklare ledningsförhållande och ansvar över såväl skjutfält som delar av Garnisonen bör ses över. Garnisonen skall självklart stödja alla enheter som finns inom området.

År 2020 genomförs en totalförsvarsövning och år 2021 firar Göteborg 400 år, kanske tiden är mogen att då återetablera även ett regemente i Göteborg? Rikets andra stad och det strategiska läget med Västerhavet och Göteborgs inlopp kräver en närvarande försvarsmakt. Försvarsbeslut 2021 är nästa stora inriktning för Försvarsmakten i Göteborgsregionen.

Devisen som Nasa har att "allt är möjligt tills man provat" är något Peter Fredriksson försöker leva upp till i sitt ledarskap. Han vill motivera sina medarbetare att se möjligheter och att både vara kreativa och tänka nytt, samtidigt som tillvarata erfarenheter från förr. Han har "Tre R" som riktlinjer:

De tre R-en

Relevant – Realistiskt – Resultat. För att lyckas krävs mixade team med olika åldrar – kvinnor och män och från olika försvarsgrenar med inställningen att "Vi skall göra varandra bättre".

– Det jag har sett under min första tid vid garnisonen är att det finns hos medarbetarna en otrolig bred och djup kompetens, en bra förbandsanda och vilja att utvecklas. Det finns därför mycket goda förutsättningar att expandera och att ha en positiv framtidstro, avslutar överste Peter Fredriksson.

ÄLVSBOGARNNA är ett samarbete mellan Göteborgs garnison/Försvarsmakten, Elfsborgsgruppen/Försvarsmakten (kontaktperson Hanseman Samuelsson, 0709-602919), Kunglig Älvsborgs Regementes Kamratförening (kontaktperson Lars Rehn, 033-41 49 43) och Göteborgs Garnisons kamratförening. Vidare medverkar traditionsföreningarna genom FVMA och Garnisonssällskapet Göteborg. Redaktör är Peter Andersson/J-O Fridh/Erik Pousar, Göteborgs Garnison, Box 5155, 426 05, V Frölunda. Ansvarig utgivare är Bengt Delang.

Tidningen är politiskt oberoende och syftar till att verka för att ena och stärka måluppfyllelsen i Göteborgs garnison och dess kamratföreningar. Vidare skall Älvsborgarna öka omvärldens kunskap om Garnisonen, dess enheter och deras uppdrag. Debattartiklar speglar inte tidningens åsikter utan är debattörernas egna ståndpunkter.

Layout: Studio MT.
Tryckt inom EU av Sandstens Tryckeri AB 2018.

Tidningen stöds av Föreningen för Göteborgs Försvar.

Omslagsbilden är från storövningen Trident Juncture och illustrerar ett steg i sjukvårdskedjan. En skadad soldat förs fram till en väntande Nato-helikopter.
Foto: Royal Netherlands Air Force

Äldre utgåvor av tidningen är lagrade på gsgbg.se under Media.

Försvarshälsan på Trident Juncture

Trident Juncture var en Nato-ledd militärövning som hölls i norra Norge under vecka 43-45. Det var den största i sitt slag i Norge sedan Kalla krigets slut 1991 med 40 000 deltagare från 30 nationer.

Försvarsmedicincentrum fick i uppdrag att upprätta och bemanna ett skarpt sjukvarter för 15 lättvårdspatienter i Röros. Denna uppgift gick till Garnisonsenheten/Försvarshälsan Göteborg. Syftet var att kunna omhänderta soldater från Sverige och Finland. Länderna hade cirka 2.500 deltagande soldater tillsammans.

Under SWECON-ledning upprättade Försvarshälsan Göteborg sjukvarteret i Röros. Bemanningen utgjordes av två sjuksköterskor och två ”servicemän” från Utbildnings- och stödavdelningen som hjälpte oss med logistiska uppgif-

ter som exempelvis mattransporter.

Soldaterna som blev inlagda var sedan tidigare bedömda på respektive förbands ROLE 1 (första förbandsplats). Vi arbetade enligt riktlinjer från ordinarie medicinsk verksamhetschef och medicinskt ledningsansvarig läkare. Patientrapportering och medicinsk rådgivning fick vi från svenska läkare som deltog i övningen. Utrustning och materiel var anpassad för att kunna undersöka vitalparametrar och efter personligt direktiv åtgärda och behandla.

Vårdbyggnaden, som var placerad i en inhyrd lokal, bestod av ett mottagningsrum och två större vårdenheter som delades upp i en enhet för patienter med smitta och en enhet för andra skador/sjukdomar. Övervakningen fungerade som personalbostad.

Lokalerna var väl anpassade efter uppdraget och fungerade utmärkt.

Under övningens genomförande hade vi totalt 21 stycken inläggande patienter.

Vi är mycket nöjda med övningen och samarbetet med andra enheter som gav oss ökad kunskap om Försvarsmakten i stort, vilket vi kommer att ha nytta av i framtiden. Vi uppskattade också det positiva samarbetet inom Garnisonsenheten, vilket var ovärderligt med tanke på att uppgiften krävde andra resurser är sjukvård.

JOHAN KAMPE
C FÖRSVARSHÄLSAN GÖTEBORG

Skadad soldat tas om hand för vidare transport. Bild FM/B Mahmod

Kapten Elin Wilhelmsson

Första krigsförbandsövningen med 1. Sjukhuskompaniet

Under tre veckor i oktober gjorde Första sjukhuskompaniet sin första krigsförbandsövning (KFÖ). Övningen genomfördes på Göteborgs garnison och det var runt 200 personer som deltog. Syftet var att öva förmågan att minimera skador och lidande vid kris, krig och stora påfrestningar på samhället.

Aktiviteterna vid kompaniet var febrila under perioden. Det övades och prövades på många sätt inom funktionerna sjukvård, logistik och ledning/samband.

– Vi tar hand om i princip allt, berättar Erik Salanek, till vardags infektionsläkare vid Akademiska sjukhuset i Uppsala. Det är mycket splitter-

skador, sprängskador, skottskador och infektioner. Men vi har även tagit hand om en förlösning.

Sjukhuset, som är stort som en fotbollsplan, kan byggas upp på 36 till 72 timmar beroende på förutsättningarna och kan användas vid regelrätt krig med egna försörjningssystem. Det är första gången som hela kompaniet med alla personalkategorier, inklusive pliktpersonal, samlades och genomförde en krigsförbandsövning.

– Jag får träna på hjärtstopp,

stridsskador, magsjuka och trauman man aldrig ser i vardagen, säger Erik Salanek. Man får gå tillbaka till grunderna. I högspecialiserad sjukvård är vi

”

Scenariona eskalerade över tiden och i slutet av övningen var Sverige i krig...

vana att allt finns tillgängligt hela tiden. När man saknar resurser för ett optimalt resultat måste man ändå lösa det så bra som möjligt.

Signalisterna Martin Krisell, till vardags programmerare och systemutvecklare och Mattias Gillberg, byggnadsarbetare inom betong var två av de pliktplacerade personer som var med under övningen.

– Det får inte hända för ofta men om det händer igen är vi ändå glada att

Det helt självförsörjande fältsjukhuset uppsatt på Garnisonen

vi hamnade här, tycker Martin och Mattias håller med.

Scenariona eskalerade över tiden och i slutet av övningen var Sverige i krig och i och runt Göteborg skedde sabotageoperationer med överraskande elbortfall och bränder, men även regelrätta strider.

– Jag är nöjd med hela kompaniets insats, säger kapten Elin Wilhelmsson som var kompanichef under övningen och fortsätter:

– Det har gett oss mycket bra erfarenheter, fortsätter Elin. Det har varit roligt och alla har kämpat. En eloge till de som gjort scenariona och spelen likaså. Nu är folk trötta men nöjda skulle jag sammanfatta det!

JERKER SCHMIDT, BILD ULRIKA ROOS

Martin K Mattias G i signaltjänst

Totalförsvarets sjukvårdssystem

– Samordnad sjukvård för fred, kris och krig

Totalförsvarets sjukvårdssystem är ett sjukvårdskoncept för Totalförsvaret. Konceptet skrevs på av Överbefälhavaren och Socialstyrelsens generaldirektör i december 2017 och utgör underlag för den fortsatta utvecklingen inom Hälso- och sjukvårdssektorn genom hela hotskalan.

Under slutet av 1900-talet nedmonterades insatsorganisationens sjukvårdssorganisation. 2007 fattades beslut om att återta en försvarsmedicinsk förmåga. Att införa ny förmåga tar erfarenhetsmässigt mer än tio år och 2013 genomfördes en halvtidsuppföljning av utvecklingen. Resultatet av uppföljningen blev ett av de underlag som låg till grund för den nya inriktningen av den Försvarsmedicinska utvecklingen. Inriktningen fastställdes 2014 och blev försvarsmedicinens underlag till Försvarsmaktens strategiska inriktning och målbild försvarslogistiken 2020. Parallellt hade även Försvarsplaneringen återinförts vilket bland annat resulterade i en ny politisk inriktning för Försvarsmakten mot ett nationellt försvar. Med anledning av den nya försvarsmedicinska inriktningen och Försvarsmaktens inriktning mot ett Nationellt försvar startades 2015 en konceptutveckling i ett projekt med deltagande ur Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, Socialstyrelsen och Försvarsmakten. Projektets förslag till ett koncept för Totalförsvarets sjukvårdssystem ligger idag till grund för en civilmilitär förmågeutveckling för Hälso- och sjukvården.

Totalförsvarets sjukvårdssystem omfattar ett heltäckande nationellt redundant koncept som innefattar en civilmilitär samordning av såväl medicinsk utveckling, planering, utbildning och kompetensförsörjning samt resurser för omhändertagande och vård i fred, kris och krig. En sådan samordning kommer medföra positiva effekter för det svenska totalförsvarets katastrofmedicinska beredskap i fred, höjd beredskap och krig.

Skadade civila och militära patienter ska hänvisas till rätt vårdnivå direkt om tiden och tillgängliga transporter medger det. Vid gråzon och krig

tillkommer behovet av ett ökat akut omhändertagande och livräddande kirurgi prehospitalt, vilket kräver att denna förmåga förstärks inom Försvarsmakten.

Nationell samordningsfunktion

En nationell medicinsk samordningsfunktion ska etableras inom Försvarsmaktens myndighetsledning som en del av en statlig förmåga för gemensam strategisk planering och förmågeutveckling samt för att besluta om omfördelning av förnödenheter, personal och patienter vid nationella fredstida allvarliga händelser eller under höjd beredskap. Funktionen ska skapa ett bättre informationsutbyte mellan civila och militära aktörer, krigsplacering av legitimerad sjukvårdspersonal samt fördelning av uppdrag och resurser. Försvarsmedicinsk ledning behöver ha mandat att genomföra myndighetssamverkan och att kunna fatta strategiska och operativa beslut.

Regionala samordningsfunktioner

Militär Regionerna (MR) ska utveckla förmågan att genomföra regional samverkan inom hälso- och sjukvårdssektorn. Sjuktransportresurser och sjukvårdsförstärkningsresurser ska tilldelas varje MR som ska utveckla en förmåga att leda dessa under den nationella samordningen. Antal och placering av MR-staber ska anpassas till samhällets regionala indelning.

Lägesuppfattning och åiterrapportering

Nationella och regionala ledningssystem för civilmilitär samverkan samt ledningssystem för ledning och uppföljning av sjukvårdsresurser och patienttransporter inom respektive område ska etableras. Metoder och tekniska systemlösningar ska utvecklas och anskaffas.

Försvarsmaktens medicinska insatsförmåga

På operativ nivå ska sjukvårdsförstärkningsresurser inom varje MR utvecklas. Dessa ska bestå av en utökad förmåga till sjuktransport samt modulära och rörliga fältsjukhus. Ledningsstrukturen och kommunikationsförmågan till/på regionalnivå ska utvecklas. Det är på den operativa nivån som livräddande

kirurgi med tillhörande intensivvård ska kunna bedrivas. Enheterna ska ha förmåga till att vårda ett större antal patienter i väntan på avtransport. Mottagande enheter från denna nivå är civila sjukhus och kliniker. Betydelsen av kompetent triagering och efterföljande avtransport till rätt vårdnivå inom rätt tid ska förtydligas. Taktikanpassning avseende triagering, genomförandet av sjuktransporter och användandet av förbandsplatser ska genomföras. Förbandens egna förmåga till avtransport av skadade ska förstärkas med splitterskyddade sjuktransportfordon anpassade för stridsfältet. Lätta förband som verkar på gränsen av eller utanför eget operationsområde ska utveckla förmåga för livsuppehållande transportkirurgi. Försvarsmaktens helikoptersystem ska utvecklas till att mer flexibelt kunna nyttjas för sjuktransporter. Marinen och Flygvapnet ska utveckla den medicinska förmågan på taktisk nivå anpassad till modernt krig.

Nationell katastrofmedicinsk insatsstyrka

En nationell katastrofmedicinsk insatsstyrka ska kunna sättas samman ur regionala insatsförmågor och ska kunna verka både enskilt civilt, militärt eller civilmilitärt. Den nationella katastrofmedicinska insatsstyrkan ska kunna stödja drabbade landsting vid nationella allvarliga händelser, vid en konsulär insats hjälpa personer med anknytning till Sverige, stödja regionen och EU vid allvarliga händelser samt bistå andra länder vid en katastrof i utlandet inom ramen för existerande samarbetsavtal och den katastrofmedicinska insatslagen efter regeringens beslut. Insatsstyrkan ska kunna användas för omhändertagande av skadade och sjuka vid nationella och internationella insatser i fredstid, vid ett gråzonsscenario eller vid krig. En strategisk krigsplacering av ingående personal ska genomföras där Försvarsmaktens kontinuerligt anställda hälso- och sjukvårdspersonal även ska kunna verka under civil ledning.

1. Vårdprinciper i kris och i krig

En miniminivå för resurssparande och effektivt katastrofmedicinskt omhändertagande ska tas fram. Detta ska

även omfatta framtagande av gemensamma (civil och militär) behandlingsmetoder, vårdprinciper, ambition och prioriteringar som ska vara anpassningsbara efter antalet patienter, skadenivåer och tillgången till sjukvårdsresurser för att kunna ge en så god vård som är möjlig under rådande omständigheter till så många patienter som möjligt.

Utbildning, träning och övning

Ett nationellt, civilmilitärt kompetenscentrum med inriktning på samordning i hela traumavårdskedjan ska inrättas. Centrumet ska skapa förutsättningar för att öka den reella kompetensen hos personalen genom kurser, auskultation, träning och övningar. Nationella planer för utbildning, träning och övningar för hela scenariorbredden från omhändertagande på skaplats till multidisciplinärt omhändertagandet på sjukhus ska utvecklas och fastställas. Planerna ska omfatta både civil och militär ledning, samordning, organisation och medicinskt omhändertagande och sjuktransporter. På regional nivå ska planerna omsättas till gemensamma utbildningar och övningar. Samträning och samövning med polisen och räddningstjänsten ska planeras och genomföras för att kunna arbeta taktiskt korrekt i hotfulla miljöer i fredstid eller i gråzonsscenario.

Forskning och registerföring

Statlig finansiering av medicinsk forskning ska samordnas för att stärka hälso- och sjukvårdens förmåga ur ett totalförsvarsperspektiv. De nationella kvalitetsregistren ska utvecklas till en komplett registrering av god kvalitet för att skapa möjligheter för framtida forskning och utveckling. Journalsystemen ska utvecklas till att bli kompatibla mot de nationella registren samt mellan olika vårdgivares system.

Robusta sjukhus

Sjukhusens funktionssäkerhet ska ökas för att kunna möta kriser och höjd beredskap avseende el-, värme- och värmeförsörjning; farliga ämnen; övriga tekniska system och logistik; vatten och avlopp; ledning och kommunikation; transportinfrastruktur; samt skydd mot yttre hot.

Alla sätt måste tillgripas för att klara oväntat högt inflöde av skadade. Bild: FM/M Westberg

Förnödenhetsförsörjning

Ett enhetligt system för läkemedelsförsörjningen ska tas fram som ska fungera från vardagens utmaningar till kris, höjd beredskap och krig inklusive stödet till Försvarsmakten. Vid behov ska nödvändiga regelförändringar genomföras.

2. Förstärkningsresurser

Nationella förstärkningsresurser som ska kunna bestå av både civila och militära resurser ska utvecklas för att kunna förstärka befintliga hälso- och sjukvårdsstrukturer vid stora skadeutfall. Förstärkningsresurserna ska ingå i ett flexibelt och modulbaserat civilmilitärt sjukvårdssystem som lätt kan anpassas beroende på uppdrag. Detta omfattar personell beredskap, rörliga sjukvårdsmoduler, mobiliseringsförråd med reserv- och extra utrustning som

ska öka akutsjukhusens kapacitet för att bättre svara mot de behov som uppstår vid krig, vilket kan innebära planering för beredskapssjukhus eller annex.

Transportresurser

Användandet av befintliga nationella sjuktransportresurser (flygplan, helikoptrar, Sjöambulanser samt terrängående och vägambulanser) ska samordnas för att kunna nyttjas vid stora skadeutfall eller vid olyckor som sker i områden med svag infrastruktur. Dessa transportresurser ska kunna utgöra en buffert för den civila hälso- och sjukvården vid fredstida kriser, under ett gråzonsläge och vid väpnad konflikt.

ANDERS SJÖHOLM
UTVECKLINGSCHEF FÖRSVARSMEDICIN

En inkluderande Försvarsmakt

Ulf Oredsson är kompanichef på 411. insatskompaniet i Göteborgs södra hemvärnsbataljon. Till vardags jobbar han med organisationsutveckling och han skriver här om hur viktigt det är att bejaka varje hemvärnssoldats individ och verka för att allas engagemang får rätt näring.

Jag deltog nyligen på ett seminarium för kompanichefer där vi tog upp ämnen som bl.a. Metoo-uppropet ”Givaktbitihop”, men också en nyligen genomförd Demoskopundersökning inom Hemvärnet. Det slog mig att vi måste uppmärksamma processerna bakom frivillighet och engagemang och varför människor väljer att prioritera Hemvärnet i det dagliga livspusslet. Det är viktigt för att kunna förstå hur vi skall vidmakthålla och utveckla frivillighet och engagemang även i framtiden. Demoskopundersökningen visade att flera av de tillfrågade någon gång hade känt sig kränkta eller utsatta för nedsättande kommentarer, både av personal inom Hemvärnet men också av försvarsmaktsanställd personal i övrigt. Samtidigt rekommenderar nästan alla de tillfrågade Hemvärnet till andra. För mig var det motsägelsefullt och väckte tanken att skriva ett inlägg

rörande processerna bakom frivillighet och engagemang.

Varför Hemvärnet?

Naturligtvis har vi alla olika skäl till varför vi prioriterar Hemvärnet, men på ett mer generellt plan är det min uppfattning att det finns ett flertal likheter där vi kan lära oss mer genom att se på processerna bakom varför vi engagerar oss.

Hemvärnet är en gemenskap med starkt kamratskap där individer samlas i kollektiv. I en samtid där vi i allt större utsträckning använder oss av sociala medier kan vi som jämförelse ställa oss frågan vad som får oss att prioritera sociala medier i det dagliga livspusslet. Människor är socialt orienterade och strävar efter gemenskap och bekräftelse. Förutsättningarna för att vi skall välja en viss gemenskap är att det finns en plats för

oss och att vi blir erkända. Jag menar att sociala medier, men även Hemvärnet som kollektiv erbjuder människor som kommer till oss just dessa faktorer. När en person blir accepterad i en gemenskap känns det viktigt för denne att passa in, bli bekräftad och göra rätt

saker utifrån de värderingar och normer som finns inom gemenskapen. I det sammanhanget måste vi ställa oss frågan vad Hemvärnet står för.

Metoo-rörelsen visade med sina upprop t.ex. på arbetsplatser eller inom idrottsrörelsen runt om i Sverige att många människor hade blivit kränkta eller utsatta för övergrepp. Metoo-uppropet ”Givaktbitihop” var ett kvitto på att människor även inom Försvarsmakten hade

blivit utsatta för övergrepp eller kände sig kränkta på ett sätt som inte stämde överens med deras egna värderingar.

Likväl uppfattades dessa kränkningar – och i vissa fall även övergrepp – som ett nödvändigt ont eller som en

Ulf under skarp tjänst på Aurora 17.

För sammanhållningen är det viktigt att vi inkluderar varandra på riktigt

del av vad man förväntades ställa upp på för att bli bekräftad i gemenskapen. Det fanns m.a.o. en acceptans eller förväntan inom ramen för de värderingar och normer som gällde för gemenskapen som personen var en del av. Jag menar att Metoo-rörelsen förutom att lyfta fram flera allvarliga övergrepp även satte ljuset på det som motverkar frivillighet och engagemang inom Hemvärnet, nämligen hur vi hemvärnssoldater ibland betraktar varandra och blir betraktade av andra inom ramen för de värdenormer som gäller inom Försvarsmakten.

Inkludera – exkludera

Det är min övertygelse att om vi kan se alla människor inom vår gemenskap Hemvärnet som lika betydelsefulla och värdefulla oavsett vem personen är eller vilken befattning denne har, kommer vi att ta ett stort steg framåt i bevarandet av frivilligheten och det engagemang som finns idag. Det är också en fråga om att vi bemöter varandra med respekt, att vi lyfter eventuella sakfrågor utan att bli personliga – att inkludera istället för att exkludera.

Jag menar att vi har en gemenskap med starkt kamratskap, men vi måste ändå ställa oss själva frågor som varför t.ex. x-befattningar inte kan vara skyddsvakter om de saknar militär grundutbildning, eller varför vi alltid

övar plutonerna, men ibland tappar bort våra specialister i övningsplaneringen. Alla skall inte göra samma saker och alla kanske inte skall vara skyddsvakter, men det jag vill belysa är hur vi ibland exkluderar personer utan att riktigt inse det eller ens förstå att det sker. Vi

måste betrakta hur vi ser på oss själva, vi måste sträva efter att erkänna allas lika värde för att få en fungerande enhet. Om vi ibland måste göra skillnad skall det motiveras och det skall finnas ett tydligt syfte som ryms inom ramen för de värderingar och normer som Hemvärnet och Försvarsmakten i övrigt genom styrdokument och policys har att följa och där även lika-behandling finns med som en röd tråd.

Metoo-rörelsen belyser hur en gemenskap på t ex arbetsplatsen kan sätta människor i beroendeställning, där vi ställer upp på något som vi inte hade accepterat i ett annat sammanhang. Inom Hemvärnet, där vi strävar efter att vidmakthålla och utveckla frivillighet och engagemang även i framtiden, är gemenskapen med sitt starka kamratskap orsaken till att människor skall prioritera Hemvärnet i det dagliga livspusslet. I det sammanhanget är det absolut avgörande att alla känner sig inkluderade på riktigt.

Metoo-rörelsen belyser hur en gemenskap på t ex arbetsplatsen kan sätta människor i beroendeställning, där vi ställer upp på något som vi inte hade accepterat i ett annat sammanhang. Inom Hemvärnet, där vi strävar efter att vidmakthålla och utveckla frivillighet och engagemang även i framtiden, är gemenskapen med sitt starka kamratskap orsaken till att människor skall prioritera Hemvärnet i det dagliga livspusslet. I det sammanhanget är det absolut avgörande att alla känner sig inkluderade på riktigt.

Att ge och få förtroende

Att nästan alla av de tillfrågade i Demoskopundersökningen rekommenderar Hemvärnet till andra är för mig ett bevis på att vi har en stark gemenskap med ett kamratskap där människor känner sig inkluderade. Men för att bli ännu starkare behöver vi inte bara bli bättre på att inkludera inom Hemvärnet. Vi måste också vara tydliga mot Försvarsmakten i övrigt att vi inte accepterar att bli exkluderade.

Om vi flyttar perspektivet utanför oss själva och vår gemenskap kan vi ställa frågan varför hemvärnssoldater i

Göteborg inte kan tilldelas en inpasseringsstagg eller ett militärt ID-kort och TEID-kort. Jag menar att det är orimligt att t.ex. hemvärnschefer som är betrodda att leda i en stridssituation inte kan komma in i Garnisonens besökshanteringssystem för att, om det

finns ett behov, kunna anmäla besök. Vetskapen att en nyanställd K-soldat dagen efter får tillgång till Försvarsmaktens

” **Vi måste våga utmana och ställa oss själva frågan varför det ofta är småsakerna som är svårast att ändra på**

system som TEID-kort mm. talar för sig själv. Var finns motivet och ett tydligt syfte med att exkludera istället för att inkludera Hemvärnets personal och är det egentligen sådan likabehandling som är normerad?

Jag skriver detta för att jag runt omkring mig inom Hemvärnet ser ett stort engagemang som för att växa ytterligare måste få rätt näring. Jag vill därför belysa de små sakerna i processerna bakom vad som gör att en människa känner delaktighet och engagemang inom en gemenskap. All form av exkluderande behandling naggar det engagemanget i kanten, inte bara för hur du blir bemött av andra utan också för att du tvingas brottas med frågan varför du behandlas annorlunda än andra. Alla vi både inom Hemvärnet och inom Försvarsmakten i övrigt måste bli bättre på att se alla, att inkludera framför att exkludera.

Att bevara frivilligheten och engagemanget är för mig en fråga om att omfamna alla fantastiska människor som prioriterar Hemvärnet i det dagliga livspusslet. Men för att kunna göra det måste vi våga utmana och ställa oss själva frågan varför det ofta är småsakerna som är svårast att ändra på, både inom Hemvärnet och inom Försvarsmakten i övrigt.

ULF OREDSSON
KOMPC 411 HVINSATSKOMPANIET

Fallskärmsjägarskolan (FJS) har i många år tränat soldater till extraordinära insatser. Sten-Åke Hansson berättar här om hur viktigt det är att i vissa situationer kunna tolka uppdragets kärna och improvisera när förhållandena ändras. Att kunna till synes gå mot givna order, men ändå nå målet. Artikeln var införd i FJS' tidskrift "Örnen" i december 2017. Läs mer om Sten-Åke på sidan 32.

Inte bara det uppenbara – Att leda och utveckla specialförband

I min förra artikel i Örnen beskrev jag mekanismerna för att skapa en stark identitet och en tydlig kultur, om och när man vill motivera vanliga människor till att bli starka varumärken inför extraordinära uppdrag, vilket FJS har lyckats med under 65 år.

Här kommer jag att försöka spegla FJS med hjälp av historiska praktikfall från en tid då skolan ännu inte fanns, men då kunskap och erfarenhet skapades för att göra detta möjligt 1952. Att leva i nuet, är att återberätta det förflutna.

Året är 1944 och de allierade styrkorna har sedan ett drygt år tillbaka, formerat, utrustat och tränat sina styrkor i England, inför det som skulle komma att bli världens största militära landstigning och som skulle utspelas på den Normandiska kustremsan.

John Howard

Sent på kvällen den 5 juni 1944 lyfter sex stycken Horsa glidflygplan från ett krigsflygfält i England och lämnar den engelska kusten bakom sig. Vid midnatt, och i skydd av mörkret, släpper de sina bogserlinor och med hjälp av bara månlys som navigationshjälpmedel, kommer de ljudlöst

smygande innan de buklandar, eller snarare kraschlandar, vid den bro som i deras uppdrag kallas Pegasus Bridge.

Efter en kort och intensiv eldstrid med de tyska försvararna, är bron efter 15 minuter intagen och säkrad. Även ett hus vid profästet, där familjen Gondrée bedriver kaféverksamhet, blir intaget. Därigenom är det första huset på fransk mark befriat från tysk ockupation den 6 juni 1944. Under uppdraget stupar två personer, i övrigt inga förluster. Chefen som leder uppdraget vid Pegasus Bridge, heter John Howard.

Erik Lewenhaupt

Samtidigt som Horsa-planen tar mark vid Pegasus Bridge, luftlandsätts i fallskärm en specialenhet, Pathfinders, från den engelska 6:e Airborne Division några kilometer därifrån. Deras uppgift är att placera ut radiofyror och förbereda landningsfält för ca 9.000 soldater, som med hjälp av fallskärm och glidflygplan några timmar senare skall luftlandsättas för att understödja den nu påbörjade invasionen. Vid uthoppet möts de av skurar av spårlys från det tyska luftvärnet och kommer lite senare i strid med mindre styrkor på marken.

Chefen som leder denna enhet heter Erik Lewenhaupt och har stridserfarenhet från andra typer av uppdrag i Finland, Norge och Danmark. Han skulle sju år senare få stor betydelse för FJS, när skolan byggdes upp och då han tjänstgjorde där. Richard Winter

Två timmar senare och flera mil därifrån, luftlandsätts den amerikanska 101:a Airborne Division med fallskärm i närheten av Carentan. Luftlandsättningen blir på många sätt kaotisk, när den tyska luftvärnselden får piloterna att tappa sina formeringar, sin orienteringsförmåga och sist, men inte minst, glömmer av att sänka farten till fällningshastighet.

Ett mindre förband, benämnd "Easy Company", lyckas trots detta och efter en kaotisk återsamling formera sig, för att i numerärt underläge slå ut ett tyskt artilleriförband. Artilleripjäserna här hade kunnat åstadkomma stor skada vid den stundande landstigningen på Utah Beach.

Lite senare kommer de i strid med ett tyskt fallskärmsjägarförband vid vägskälet och knutpunkten vid Saint-Côme-du-Mont. Även här når de framgång och påbörjar strid för att öppna vägen in mot Carentans centrum. Denna väg skulle senare kallas för "The

Purple Heart Lane", beroende på det mycket stora skadefallet och namnet på den amerikanska medaljen för skadade i strid. Chefen som leder detta förband heter Richard Winter.

James E Rudder

Klockan 07.10 samma morgon, efter en mycket hård båtfärd över den engelska kanalen och efter en del avdrift och felnavigering, landstiger en Ranger-bataljon vid klippan Point de Hoc, väster om Omaha Beach. Deras uppdrag är att med hjälp av enterhakar, brandstegar och klättermaterial, inta och förstöra den tyska kustartilleribefästningen på toppen av klippan.

Artilleripjäserna här kunde även tyra, eller förhindra, landstigningarna vid Utah och Omaha Beach. Efter hårda strider som resulterade i mycket stora förluster, lyckas förbandet inta och säkra platsen och hålla den trots motanfall. Chefen som leder detta förband heter James E Rudder.

Michael Wittmann

Flera mil därifrån väntar en tysk specialenhet från Waffen SS, med sina Tigerstridsvagnar. De väntar på order för att söka stridskontakt med de nu landstigna och framåttryckande allierade markstridskrafterna. Deras chef heter Michael Wittmann, och var vid denna tidpunkt en av Tysklands mest framgångsrika operativa pansarchef, som i strid hade slagit ut flest stridsvagnar och pansarskyttefordon. Han var dekorerad med riddarkorsets högsta valör för sina insatser och därigenom framlyft som en krigshjälte.

Wittmann skulle vara den enda av de nu nämnda förbandscheferna, som inte skulle överleva andra världskriget. Han mötte sitt öde några månader senare i Falaise-fickan, några mil från den Normandiska kusten, då hans stridsvagn slogs ut och hela hans vagnsbesättning mötte döden.

Inte bara det uppenbara

Nu undrar du säkert vad de nu presenterade historiska förbandscheferna har

”**Försök inte få omständigheterna att passa dina planer. Gör planer som passar omständigheterna!**

George S. Patton

för gemensam nämnare med FJS och hur man över tid byggt och lett specialenheter där. Utan att gå händelserna i förväg, så kan jag lugna dig med att det finns mer likheter än skillnader. Likheter mellan deras personligheter, deras sätt att leda, utbilda och träna sina enheter, inför extra ordinära insatser i extrem miljö.

Av utrymmesskäl kommer jag inte att kunna presentera orsak och verkan, utan bara slutsatser som mejslats fram under flera års besök i detta historiska område. Men för den historiskt och källkritiskt intresserade, finns det en uppsjö av verklighetsförankrad litteratur att plöja igenom.

Likheter och skillnader

Trots att Howard, Lewenhaupt, Winter, Rudder och Wittmann kom från olika länder och olika militära kulturer, så var likheterna dem emellan större än skillnaderna, och efter bearbetning och analys numera uppenbara.

De kom från vanliga och ibland även enkla familjeförhållanden, socialt och ekonomiskt. De hade alla gått den långa vägen för att kvalificera sig för sina befattningar. Det vill säga deras befattningar baserades på duglighet i stället för på börd och position i samhället, eller inom försvaret. Genom detta blev de naturliga, respektingivande och medkännande auktoriteter gentemot sin personal.

Här behöver dock Erik Lewenhaupt särredovisas då han var av adlig börd, i egenskap av att vara en svensk greve. Detta hade dock ingen betydelse utan han fick börja som menig i det engelska försvaret och hade uppnått kapstens grad, då han luftlandsattes med sin enhet den aktuella natten.

Under utbildning och träning lämnade man ingenting åt slumpen, utan det som gick att fingras på, eller att tränas på, tränades. Allt för att säkerställa baskunskaper och basfärdigheter, utifall rädsla, osäkerhet och stress ville någonting annat.

Michael Wittmann var särskilt känd för att öva med okonventionella och kreativa metoder, för att kunna minska sårbarheten vid alla tänkbara situationer. De utbildade också sina soldater för att kunna uppnå högre kunskapskvaliteter än vad som var brukligt vid den tiden. Vilket i förlängningen skulle göra dem så självgående och kreativa som möjligt när verkligheten skulle utmanas och hanteras.

De övade scenariohantering, där tänkta realistiska moment utmanade, eller äventyrade, grundplaneringen för sina uppdrag och deras grundtekniker. Denna plan B och plan C träning, eller omfallsträning som det numera heter, syftade till att kunna behålla initiati-

På D-dagen fälldes John Smiths fallskärmsjägargrupp av misstag rakt över staden Sainte-Mère-Église. John fastnade i kyrktornet, spelade död, men togs ned efter två timmar av tyskarna som fängslade honom. Han rymde senare, sökte upp sitt förband, vilket kunde återvända och ta staden under hårda strider. Här finns nu Musée Airborne – ett av det bästa från VK2.

vet, om och när verkligheten ändrade sig i uppdragen.

John Howard var stundtals illa omtyckt när han för länge och för ofta utsatte sin personal för denna träning. Kanske berodde det på att han av sekretesskäl var förhindrad att avslöja vilken bro de egentligen tränade inför, eller av samma orsak inte fick berätta om vilka specifika utmaningar och risker som fanns på uppdragsplatsen vid floden Orne, väster om Caen. Men då de inte var förhindrade av sekretesskäl, var alla fem noga med att i sitt ledarskap säkra förståelse gentemot sina soldater, avseende hela stridsförloppet och de sammanhang som fanns i uppdragen. Det vill säga, förståelse för de konsekvenser som fanns i den "stora kartan". Richard Winter var enligt uppgift särskilt bra på det pedagogiska ledarskapet under hela hans långa tidsperiod, från luftlandsättningen i Normandie via Ardenneroffensiven i Bastogne och till dess hans förband intagit området i närheten av Hitlers kommandoplatz i Berchtesgaden i Bayern.

Förståelse och motivation – ledarskapets kärna.

Men varför var förståelse så viktigt, räcker det inte bara med att ge direkta order och instruktioner?

- Förmodligen såg de att förståelse både utmanar och råder bot på den omedvetna aningslösheten (då man inte förstår att man inte förstår) och den medvetna aningslösheten (då man av olika orsaker sätter sin förståelse ur spel), som finns i alla organisationer som agerar i komplexa, utmanande och osäkra situationer. Därmed undviks att den destruktiva intelligensen aktiveras och möjligheten att bli funktionell ökar dramatiskt.

- Trots att ingen av dem var beten- devetare, såg de förmodligen också att en förutsättning för att skapa motivationskraft, särskilt då inför extrema och extra ordinära situationer, uppnås genom att säkra förståelse för uppdragets förutsättningar och konkreta konsekvenser.

- De var medvetna om att när väl striden börjar, kan de inte påverka stridsförloppet med hjälp av direkt styrning och ett direktverkande ledarskap. James E Rudder var särskilt noga med att klargöra detta inför klätt-

Forts nästa sida

*Inte bara det uppenbara...
forts. från föregående sida*

ringen upp på Point de Hoc och striderna i alla värnsystemen på toppen.

• De hade också förstått det stora värdet av att under pågående uppdrag kunna skapa egen strategisk tid för beslut och handling. Kanske skiljer sig Michael Wittmann lite från de övriga, då han till sin natur var en djärv och okonventionell risktagare, som i stridens hetta litade på sin talang och magkänsla. Eller så skaffade sig Wittmann strategisk planeringstid på annat sätt, då pansarstrid kräver en helt annan taktik och disciplin för att kunna ledas, jämfört med commando- och fallskärmsjägarförband. Men övriga fyra verkar ha förstått att strategisk tid och strategisk förvarning under pågående uppdrag, bara kan uppnås genom att utveckla sina team och enheter, så att de får höga värden av professionell mognad, och därmed hög delegeringsgrad för att kunna vara operativt självständiga under uppdragen.

Inte bara det uppenbara

Hoppas nu att igenkänningsfaktorn har varit stor, när du jämfört de fem förbandscheferna med vad du själv har upplevt under din tid vid FJS, eller i andra civila och militära sammanhang, där framgång varit ett faktum.

Under olika former av testperioder, extrema vildmarksövningar och under uppdrag i främmande land, har vår förmåga och egenskaper bedömts och granskats. Om vi uppnått höga värden av professionell mognad i aktuell miljö, och därmed hög delegeringsgrad, har detta skapat strategisk tid för vår ledning, att leda oss i komplexa, utmanande och föränderliga uppdrag och situationer.

Om inte, har vi blivit inkörda i kaosrutan och äventyrat hälsa och funktion och kanske också tränat in rädsla och hjälplöshet. Vilket tar tid att reparera och som dessutom skapar förtroendekriser gentemot ledarskapet.

Med hjälp av min rubrik "Inte bara det uppenbara och med underrubriken att leva i nuet är att återberätta det förflutna", har jag försökt att spegla historia mot nutid, i syfte att skapa medvetenhet, förståelse och kanske också lite kunskap.

Dock återstår frågan om hur de fem cheferna gjorde för att uppnå de rätta kvaliteterna i sina enheter, och då med fokus på pedagogiska och ledarskapsmässiga metoder som gjorde projekten och uppdragen möjliga.

Den frågan har jag som ambition att återkomma till vid ett senare tillfälle, i syfte att göra det icke uppenbara mer uppenbart.

STEN-ÅKE HANSSON

Nytt försvarsbeslut

Ett nytt försvarsbeslut är avsett att fattas 2020. Den debatt som borde genomlysas behov och konsekvenser lyser tyvärr med sin frånvaro. Som det ser ut nu riskerar Försvarsmakten att inte kunna påbörja sitt viktiga arbete att förstärka försvaret under 2019. Överbefälhavaren har nyligen meddelat att det behövs avsevärda tillskott för att nå upp till nivån i Försvarsbeslut 2015. Men var finns den debatten i dagens media?

Försvarsmakten har lagt fast hur de anser att försvaret bör utformas i en Perspektivstudie, som bedöms inrymmas i en höjning av försvarsanlagen till 2 % av BNP (FM2015-13192:15).

Rapporten sammanfattar kraven på Försvarsmakten i tre militära områden för att verka krigsavhållande:

- Förmåga till en uthållig, aktiv hantering av händelser i gråzon.
- Förmåga att påverka en angripare på land, till sjöss och i luften över hela vårt land
- Förmåga till uthålliga försvarsoperationer på svenskt territorium.

För att möta dessa krav på försvarsförmåga föreslår rapporten en huvudsaklig inriktning i en Försvarsmaktsstruktur 2035.

Armén ska i denna sammansättas bl.a. av:

- En division bestående av tre mekaniserade och en motoriserad brigad
- Ett jägarregemente
- En stridsgrupp på Gotland
- 21 skyttebataljoner.

Marinen föreslås bestå av:

- Tre flottiljer med 24 fartyg för ytstrid och ubåtsjakt
- 18 dito för minröjning
- En ubåtsflottilj med sex ubåtar
- Fyra amfibiebataljoner med en amfibieleddningsgrupp.

Flygvapnet föreslås bestå av:

- Fyra flygflottiljer med åtta stridsflygdivisioner och 120 stridsflygplan
- Fyra flygbasområden.

Spetsnaz är elittrupper tränade att verka med attentat i det angripna landet

För oss i Väst är det viktigt att i detta sammanhang stå upp för att försvaret av Göteborg och Västkusten, så att Sverige inte riskerar att förlora förmågan till försvar på grund av otillräcklig försörjning. Hamnen är av grundläggande betydelse för Sverige, men även av stor betydelse för försörjningen i Norge och Finland. Till detta kommer betydelsen av att kunna ta emot förstärkning av bl a Nato-enheter.

Möjliga faror som Göteborg måste kunna stå emot är:

- Hot om eller verklig insats av Iskanderrobotar mot hamnen
- Hot om eller verklig insats av minor mot infarterna mot Göteborg
- Skydd av mineringar utförda av fiendliga Spetsnazgrupper
- Flyg- eller ubåtsinsatser mot fartygstrafik till och från hamnen

- Sabotageverksamhet i Göteborg och västra Sverige bl a mot elnätet

Försvaret av Göteborg behöver därför stärkas i form av:

- Patriotluftvärn grupperat nära hamnen
- Minröjningsförmåga som ges uthållighet genom marint hemvärn
- En skräddarsydd bataljon som grundutbildas för försvar av Göteborg bl a med förmåga att slå ut Spetsnazgrupper och att skydda förstärkningar via Göteborgs hamn
- Kustkorvetter med luftvärnsskydd för skydd av sjötrafik
- Hemvärn med moderna vapen och där delar ges förmåga att försvara platser.
- Indirekt eld i form t ex av Archer.
- Verksamheten vid Kåringberget blir ett regemente.

- Etablering av den regionala ledningen i Göteborg
- Utökad civil/militär samordning för att möta sabotage.
- Hemvärnspoliser att förstärka polisen i valda situationer.

För att nå upp till nivån i Försvarsbeslut 2015 kräver ÖB 18 miljarder kronor för de kommande tre åren. Dessa medel vill den i november sittande regeringen inte avdela. Vill vi förstärka försvaret behövs mer pengar! Rejåla förstärkningar behövs för att balansera den förhöjda hotbild Sverige står inför. Giv oss politiker som kan ta debatten och stötta ÖB!

SVANTE BERGH

Bevakningsbåt typ 88

”Nu och framåt”

Sedan den första bevakningsbåten HMS Rapp levererades till Försvarsmakten i mars har det varit en intensiv tid för personalen ombord. Att det var ett helt nytt fartyg stod klart väldigt tidigt och med detta tillkom mängder med nya möjligheter. Detta har ställt högre krav på samtliga i besättningen som har fått lära sig nya system och på många vis helt ny arbetsmetodik.

En stor del av första tiden ombord gick åt att lära känna fartyget. Allt ifrån hur fartyget beter sig i sjön, vid olika manövrar och sjöhävning till hur alla system var sammankopplade.

Efter den perioden användes sedan HMS Rapp till att gå ut i sin första insats under en havsövervakningsperiod. Arbetet ombord och lärdomar som lagts till under våren fick därmed sättas på prov och omsättas i praktik.

Att få vara med i utvecklingen av en i många fall helt ny plattform för marinen är en uppgift som är väldigt lärorik och ett arbete som ständigt förändras. Då det kommer fyra fartyg till i samma serie har arbetet nu gått in i en ny fas där planering och arbete utförts för att

förbereda och rusta ny besättning till dessa fartyg.

I denna verksamhet har samtliga från den ursprungliga besättningen gått från lärande till lärare samtidigt som den personliga utvecklingen fortskridit. Framtiden och möjligheterna med dessa fartyg ser väldigt ljus ut och innebär en resursförstärkning av Försvarsmakten som helhet och Amfibiekåren i synnerhet.

Det är en liten men kompetent och avancerad plattform som tillsammans med besättningens kunskap har fått ett utökat användningsområde där pålitlighet och fantasi är det enda som egentligen sätter gränser.

Jag är stolt över att få tillhöra en

Kvinna i Amfibiekåren

Det var drygt tre år sedan jag kom som oerfaren soldat till Göteborgs garnison. Efter avslutad grundutbildning i Karlskrona valde jag att söka anställning som sambandsoperatör på 17:e bevakningsbåtkompaniet, vilket idag är min arbetsplats. Kompaniet är ett mindre och fristående kompani som tillhör Amfibieregementet.

När jag kom som ny till Bevakningsbåtkompaniet hade jag inte mer koll på dess innerbörd än det jag kunde läsa mig till på nätet och det som stod i annonsen. Jag var nervös och förvåntansfull inför framtiden. Jag kom från en grundutbildning i Karlskrona där en tredjedel av alla rekryter bestod av kvinnor. Det är ingen hemlighet att så inte är fallet på Amfibieregementet och detta är något man jobbar aktivt med. Tanken slog mig att en utpräglad machokultur skulle råda, men mina farhågor möttes av motsatta förhållandet. Mina kollegor tog emot mig med glädje och det gick snabbt att känna sig hemma på arbetsplatsen.

Alla är vi soldater

Till könet vill jag benämna mig kvinna, men i min yrkesroll är jag soldat. Jag hoppas och vet att mina kollegor betraktar mig som sådan. Vi strävar alla mot gemensamma mål och löser samma uppgifter men att det finns olikheter är självklart. Jag föredrar att se det som en fördel att vara kvinna på ett Amfibieregemente under utveckling. Mitt inflytande blir större vid frågor där kön spelar roll. Det medför ett stort ansvar, vilket jag tycker är väldigt intressant, seriöst och roligt.

Ibland är det svårt att förstå det motsatta könets behov eller problem. Att behandla problem med respekt är A och O för att få en större kännedom om varandra och för att lättare kunna arbeta mot det gemensamma målet.

Det är väldigt få tillfällen jag blir påmind om mitt kön under arbetstid, men ett av dessa tillfällen är under menstruationen och i mitt arbete är detta ingen fördel, speciellt inte under övningar. Jag blir även påmind av mitt kön när mina kollegor ställer frågor om hur det är att vara kvinna i vissa situationer. Jag svarar med glädje på dessa

Linnea har varit i tre år på 17. bevbkomp

frågor för att kunna sprida vidare kunskap och motarbeta många fördomar. Detta är inte en självklarhet på alla arbetsplatser men på mitt kompani är det så vi får alla att trivas oavsett sexuell läggning, kön eller identitet och det är också en stor anledning till att jag trivs så bra idag, tre år senare.

I mina arbetsuppgifter ingår en hel del sambandstjänst, men jag brukar även medverka på diverse olika Noak-träffar (Nätverk Officer/Anställd Kvinna). På dessa nätverksträffar, som äger rum både på lokal, regional och nationell nivå, träffas Forsvarsmaktsanställda och behandlar frågor som berör utvecklingen kring jämställdhet och jämlikhet.

Tack vare Noak har man kommit en bit på vägen och förhoppningsvis finns det en Forsvarsmakt i framtiden som inte kommer behöva jobba med jämställdhetsproblematik för att vi tillsammans redan har löst denna uppgift på ett bra sätt. Denna uppgift är inte någon enskild individs ansvar utan är en målsättning för hela Forsvarsmakten.

Tillsammans jobbar vi, officerare, befäl, soldater och andra anställda på Bevakningsbåtkompaniet aktivt för att nå en mer jämställd arbetsplats. Vi har kommit långt på vägen.

LINNEA JAKOBSSON

besättning med kollegor som driver, inte bara sin utveckling, utan även utvecklingen för ett helt system framåt. Trots många långa dagar och nätter ombord, i hård sjö, eller rent administrativt på kontoret finns en drivkraft och en stolthet som ger en ökad arbetsglädje.

Semper opus solve (löser alltid uppgift)

**CHRISTIAN BERGLUND
SEKOND HMS RAPP.**

Ny organisation 2020!

Kamrater!

Ännu ett år lider mot sitt slut. Det har varit ett intensivt år med mängder av övningstillfällen. Bra genomförda övningar fortsätter att infria våra och våra uppdragsgivares förväntningar på dugliga uppfyllda förband. Jag kan konstatera att det fortsatt råder en mycket positiv anda i våra bataljoner vilket gläder mig.

När jag följer övningar ser jag nästan bara glada miner och hör positiva soldater. Vad beror detta på? Här tror jag att vi hittat bra former att planera och genomföra övningar tillsammans, förstå att vi alla kan bidra för att göra våra övningar riktigt bra och givande. Nyckelordet är tillsammans och det skall vi fortsätta att utveckla.

Vid varje övning har vi övat att mobilisera förbanden, genomföra en omgruppering och efter fyra timmar vara redo att lösa uppgifter. Vi har genomfört taktisk omgruppering med egna resurser både till lands och till sjöss. I anslutning till 6 juni genomfördes beredskapskontroller i syfte att kontrollera förbandens förmåga att klara inställelsetider.

Min slutsats är att det mesta av kraven på förbanden fungerar väl.

Ny organisation

I början av sommaren fattade överbefälhavaren ett beslut om ny organisation. Förändringen omfattar att ge rikshemvärnschefen "försvargrenslika förutsättningar" avseende produktion och vidmakthållande av hemvärnsförband – det vill säga mandat och resurser för att faktiskt leda och ta ansvar för hemvärnsförbanden.

I förändringen ingår att utbildnings- och övningsverksamhet regionaliseras genom militärregionernas staber. Dessa underställs 2020-01-01 rikshemvärnschefen för produktionsledning och de tillförs befintliga utbildningsgrupper.

Målbilden

Som man kan läsa i rikshemvärnschefens artikel i tidningen vill han med detta skapa en ledningsstruktur där militärregionerna blir egna organisationsenheter med underställda utbildningsgrupper och hemvärnsbataljoner – en lösning där vi skapar likhet i fred, kris och krig och som han är övertygad om kommer att ge ökad operativ effekt och skapa bättre ledning av Hemvärdet på alla plan.

Vad innebär detta för oss som idag är en del av FömedC? Bataljonerna och utbildningsgruppen? Idag vet vi inte det, men i mina samtal med vår nuvarande chef överste Fredriksson (C FömedC) och vår blivande chef överste Hederstedt (C MRV), har båda lovat att vi skall behålla det som var bra och tillföra det som kan göra oss ännu

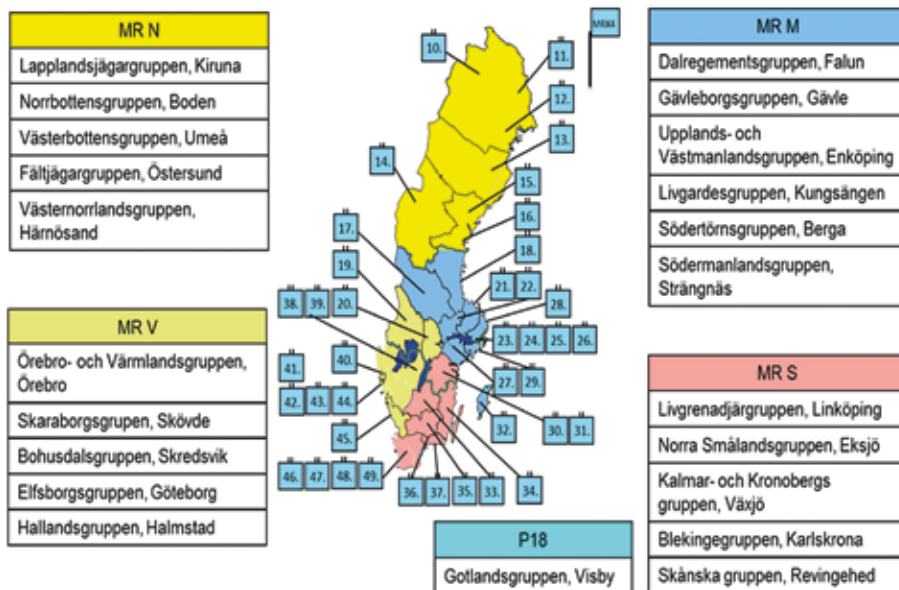
bättre! Om vi kan ha detta som vår målbild så tror jag att vi fortsatt kommer bidra till att Göteborg- och Sjuhäradsbygden levererar välfyllda och dugliga krigsförband som klarar att leverera operativ förmåga.

Slutligen vill jag åter igen betona vikten av att rekrytera ny personal till våra förband. Detta måste vi lyckas med för att få en bra återväxt, men det är lika viktigt att vårda det vi har. Detta gör vi med en god gemenskap och bra genomförda övningar. Genom att sprida bra information om våra förband blir vi alla goda rekryterare.

Efter väl förrättat värv önskar jag er alla en riktigt GOD JUL och ETT GOTT NYTT ÅR!

LARS-GUNNAR OLSSON
C ELFSBORGSGRUPPEN

4 MILITÄRREGIONER OCH 22 ST UTBILDNINGSGRUPPER

Kommande organisation

Vår nye rikshemvärnschef

Roland Ekenberg har efter 13 år lämnat över uppdraget som rikshemvärnschef till general Stefan Sandborg. Vi uppskattar att Stefan här skriver och presenterar sig i Älvsborgarna.

Tiden går fort när man har roligt – det är nu ca 3 månader sedan jag tog befälet över Hemvärdet vid en fin ceremoni på HvSS.

Sedan dess har jag lagt mycket tid på att vara ute i verksamheten och besöka KFÖ: er, kurser på HvSS mm. Jag måste säga att jag är imponerad över det jag ser, men framförallt över Er som jag möter – ert engagemang och er vilja att göra skillnad är fantastisk.

Vem är då jag? Jag är 48 år, uppvuxen i Linköping, men nu boende i Stockholm med fru och två barn. Militärt så har jag min bakgrund i armén. Jag började min militära bana på Livgrenadjärregementet som kompanibefälselev på en skyttepluton. När regementet lades ner 1997 flyttade jag till Stockholm och började på Livgardet. Under min tid på Livgardet, 1998-2006, har jag bl.a. tjänstgjort på stadsskyttekompani, genomfört internationell insats i Kosovo (KS 03), utbildat mig till major, varit fredskompanichef och krigsbataljonschef. Därefter följde chefsprogrammet, ett år i Sverige och två och ett halvt år i Norge. Åter i Sverige 2009 och tjänst på Högkvarteret, Armétaktiskstab som chef C G3.

2011 återvände jag till Livgardet som chef för den Internationella utbildningsenheten – en tjänst som avslutades med egen internationell tjänst i Afghanistan 2013-2014 vid FS 26. Direkt efter avslutad insats utnämndes jag till överste och påbörjade tjänst som ställföreträdande chef för Livgardet. Tanken var att jag skulle vara där några år men 2015 fick jag ett erbjudande att ta över som chef för 2. Brigaden i Skövde, en tjänst jag hade tills jag började på PROD RIKSHV 1 jan 2018.

Hur ser jag då på utvecklingen av Hemvärdet?

För det första så är Hemvärdets roll i Sveriges försvar tydlig. Vi är den nationella bottenplattan – en bottenplatta som ständigt, lokalt, och över hela riket, snabbt skall kunna lösa sin uppgift med lång uthållighet. Att Hemvärdet löser sina uppgifter är avgörande för Sverige. Så är det och så skall det fortsatt vara.

Men hoten och de nationella behoven

förändras ständigt – d.v.s. behovet av utveckling står aldrig stilla. Vi är väl förberedda för att ta nästa steg för att möta framtida hot och behov.

För att lyckas med detta har jag fyra prioriteringar

För det första måste vi säkerställa vår personalförsörjning. Vi måste fortsätta rekrytera ny personal och behålla den befintliga. Kopplat till detta måste vi utveckla och hitta lokala metoder och lösningar som gör detta hållbart på lång sikt. Personalförsörjningen är helt avgörande för att vi ska kunna skapa goda förutsättningar för att kunna ta nästa steg i utvecklingen av Hemvärdet.

Nummer två är hemvärdets utbildningssystem. Detta utgör den stabila grunden, en grund som inledningsvis skall bidra till att vidmakthålla vår förmåga, men som på sikt ska utvecklas för att vi skall kunna växa till både personellt och förmågemässigt. Här och nu handlar det om att öva rätt – på huvuduppgifterna, mot rätt typ av motståndare och att vi övar och utvecklar våra förmågor, specialister mm.

För det tredje så prioriterar jag arbetet med att säkerställa hög materiell tillgänglighet. Något som är viktigt inte bara för att lösa våra uppgifter, utan även för att kunna utbilda, utveckla och behålla våra soldater.

Min fjärde och sista prioritering

Generalmajor Stefan Sandborg. Bild, FM

handlar om att etablera en ny och utvecklad ledning av Hemvärdet. En ledningsstruktur där militärregionerna blir egna organisationsenheter med underställda utbildningsgrupper och hemvärnsbataljoner – en lösning där vi skapar likhet i fred, kris och krig och som jag är övertygad om kommer att ge ökad operativ effekt och skapa bättre ledning av Hemvärdet på alla plan.

Jag ser fram emot att möta Er i verksamheten.

STEFAN SANDBORG
RIKSHEMVÄRNSCHEF

Utmärkelser vid högtidsmiddagen

Vid Elfsborgsgruppens högtidsmiddag fredagen den 8 juni uppmärksammades ett flertal hemvärnssoldater genom tilldelning av utmärkelser. Percy Edén från 44:e Hvbat fick motta Hemvärdets 60-årsstecken. Percy började sin bana inom Hemvärdet som hemvärnsungdom i november 1958.

Hemvärdets bronsmedalj tilldelades Martin Ottosson från 42:a bataljonen, Lenonard Jegerås från 43:e bataljonen, Henric Eriksson, Alexander Zimmerman, Andreas Sundarp, samtliga från 44:e bataljonen samt Mårten Larsson från Hemvärdets musikkår – alla för sina engagemang och insatser utöver vad deras befattningar kräver.

Peter Adolffsson, fick motta Hemvärnsbefälets Riksförbunds Petrimedalj i brons för sitt engagemang i Hemvärdet under sin tid som förbandschef för Försvarsmedicincentrum (FömedC) fram till 31 augusti 2018.

MIKAEL BODELL
HVRÅDET

Hemvärdets bronsplakett

Beredskapskontroll på nationaldagen

Den 6 juni genomfördes en för de flesta hemvärnssoldater oplanerad beredskapskontroll. Denna gick under namnet "Ledningsövning hemvärn" där Försvarmakten ville genomföra en granskning av samtliga hemvärnsförband i landet. Senast man genomförde liknande kontroll var för ett par decennier sedan, så det var absolut dags att åter testa vårt beredskapssystem.

Hemvärnet bygger på frivillighet kopplat till ett avtal att genomföra ett antal utbildningsdagar varje år. För att genomföra en beredskapskontroll finns ett par begrepp att ta hänsyn till: "Hemvärnsberedskap" och "Hemvärnslarm". Dessa är reglerade i Hemvärnshandboken (HvH), och bygger naturligtvis på den lagtext som styr. Här fick varje soldat ett extra avtalsdygn.

Då kontrollen var riksomfattande startades förberedelseskedet flera månader före själva kontrollen. Ett fåtal utpekade officerare på respektive organisationsenhet (OrgE) svarade för den övningsledningsmässiga hanteringen som var nödvändig just emot de bataljoner som respektive OrgE normalt leder gällande produktion och övning. På central nivå styrdes arbetet av HKV Rikshemvärnsstaberna och Insatsstaberna / J3. HKV och MR V-M-N-S genomförde ett antal VTC (video-telefon-konferens) med jämna mellanrum under våren där planeringsarbetets fortskridande efter hand fick redovisas från de lokala aktörerna. Planeringen hölls under sekretess eftersom man inte ville att kännedom om kontrollen skulle läcka ut till bataljonerna, då det skulle kunna påverka resultatet. En poäng med att öva larm och beredskap är ju naturligtvis att den enskilde inte känner till i förväg att han kommer att provtryckas.

Beredskapskontrollen innehöll ett antal övergripande målsättningar, bl.a. att öka Hemvärnets ledningsförmåga, prova beredskapsförmågan och samtidigt synliggöra Hemvärnet för medborgarna. Förutsättningar var även att enkelhet skulle genomsyra planeringen, exempelvis skulle inga B-styrkor operera. Det skulle inte heller genomföras några avancerade skjutövningar.

Det var beslutat att ordinarie uppgifter som Hemvärnet brukar genomföra på nationaldagen inte skulle ställas in. För Elfsborgsgruppens intresseområde innebar det att salutskjutning, fanvak-

Samling på Skansberget. Bild, FM/H Hagstedt

ter och spelningar med musikkårerna skulle genomföras enligt plan och inte påverkas av larmet. Utöver detta genomförde även trupp ur hemvärnsbataljonerna moment som synliggjorde Hemvärnet som t.ex. deltagande vid nationaldagsfirande vid Oscar II fort och körning med fordonskolonner genom tätorterna m m.

Kontrollen startades upp på helgen före nationaldagen med att bataljonerna fick order att inta hemvärnsberedskap och därmed kalla in ca ett 20-tal personer för att kolla över bl.a. materiellaget på sin bataljon under ett dygn. Detta arbete avslutades tredje juni. Sedan infann sig lugnet tills hemvärnslarmet utbröt klockan 16.00 den 5 juni. Larmningen skedde genom att militärregionstaberna, i vårt fall MR V, startade larmkedjan, varpå bataljonerna fick uppgift att kalla in sin personal. Därefter fick bataljonerna uppgift att starta skydd och bevakning på ett antal objekt. Några av objekten var "fejkkade" i syfte att följa HKV styrning om enkelhet, t ex för Göta HvUnd så valde övningsledningen att inte skicka dem till något objekt alls av logistiska skäl. Vår granatkastarpluton exkluderas från larmet p g a att plutonen inte är färdigutbildad utan operativt först 2019.

Personligen gjorde jag ett nålstick in mot 44. Hvbat och bevittnade som vanligt ett proffsigt uppträdande från ledning ner till soldat. Det är imponerande att mitt i natten på en helgdag få bevittna ett tungt beväpnat hemvärnsförband som framrycker genom terrängen och tar kontroll över ett av Försvarmaktens viktiga skyddsobjekt. Några timmar dessförinnan sitter den

enskilde soldaten i kalsongerna hemma i TV-soffan helt ovetandes om att han i nästa stund skall stå skarpladdad skyddsvakt! Jag vet att detta inte var unikt denna kväll för 44.e, de övriga av Elfsborgsgruppens bataljoner visade upp samma saker för sina följebefäl.

Hur blev då resultatet? Jag väljer att inte kommentera siffror på antal inryckande men Försvarmakten har i efterhand redovisat siffror på tusentals deltagare under övningen runtom i landet. Att notera är att detta var just en övning i beredskapskontroll, så man skall betänka själva sammanhanget övning kontra skarpt. Förmodligen innebär det att vilja/lust att ställa upp påverkas då det i samband med larmning klargjordes att alltsammans var ett frivilligt åtagande. Kan vara så att ett frivilligt deltagande i en beredskapskontroll i form av en övning inte blir lika mangrann som ett skarpt hemvärnslarm där man under lag är skyldig att rycka in?

Hemvärnets stridsskola, HvSS, fick den formella uppgiften av HKV att genomföra utvärdering av ledningsövningen. Detta har gjorts och redovisats uppåt i organisationen till ÖB och rikshemvärnschefen samt den politiska ledningen. Men en grov utvärdering gällande Elfsborgsgruppens hemvärnsförband så kan vi efter genomförd beredskapskontroll konstatera att 41.a, 42.a, 43.e, och 44.e är pålitliga. De kommer när man trycker på knappen. Det är det ena. Det andra är att de kommer fort och är tidigt insatsberedda när man begär det. Det är precis det här som efterfrågas.

MJ MATS ANDERSEN

Återinförd värnplikt

Sedan halvårsskiftet är värnplikten återinförd. Vid Göteborgs garnison har det under hösten genomförts grundutbildning för skyttesoldat Hemvärnet och för befattningar vid sjukhuskompaniet samt för en nygemmal befattning; bevakningssoldat i depån.

Vid **Elfsborgs kompani** har dessa tre kategorier rekryter samsats i tre plutoner, även grupperna har varit blandade. De soldater som utbildas mot sjukhuskompaniet går nu vidare till befattningsutbildningar, medan de som utbildats för Hemvärnet respektive depån muckade den 16 november. Ytterligare en fjärde pluton med rekryter riktade mot sjukhuskompaniet utbildas separat på grund av senare inryckning.

En av de som utbildats under hösten och som nu planerar att gå med i Hemvärnet är **Truls Kramare** från Vetlanda:

– Jag sökte in frivilligt för det kändes som det skulle kunna vara en givande utbildning med många utmaningar och nyttiga lärdomar, säger Truls. Detta hade jag inte fel i. Från första början var det ett högt tempo med massa att lära in. Efter de två första veckorna då det var oerhört mycket att lära sig på kort tid, kände jag att det verkligen började bli kul, fortsätter

Forcering i terräng av alla slag

Truls. Att lära sig marschera, hantera och skjuta med vapen och mycket annat. Men det jag väsentligaste med hela utbildningen är nog vikten av samarbete i en grupp. Hur dåligt det kan gå om man inte samarbetar, men framförallt hur långt man kan nå med ett bra samarbete.

Vad förväntar du dig av att gå med i Hemvärnet?

– Jag tycker det ska bli intressant att fortsätta jobba i Försvarmakten, säger Truls. Att träffa nya människor, få ytterligare erfarenheter och även möjlighet att utbildas mer. Jag har också en tanke om att det kan vara bra om jag i framtiden skulle vilja söka anställning i Försvaret.

Utbildningens omfattning och genomförande är i stort sett likt föregående års grundutbildning för Hemvärnet. Under en dryg vecka genomfördes övningen "Optimera stridsvärdet" inklusive patrullfälttävlan och soldatprov vid Skillingaryds skjutfält. En vecka som soldaten **Samuel Skåre** från Tingsryd uppskattade.

– Ja det var en rolig övning, säger Samuel med eftertryck. Jobbig såklart, men jag minns i början i av utbildningen att det var jobbigt att hålla koll på all materiel och att få in alla rutiner. Men när de väl har satt sig har det bara varit kul. Så att även jobbiga fältveckor blir kul!

Vad har varit det bästa med utbildningen?

– Det har nog ändå varit gemenskapen i plutonen och gruppen, svarar Samuel. En dålig dag stöttar kamraterna, en bra dag kan jag stötta någon annan. Det märkte jag speciellt när jag var sjuk under en fältvecka då jag fick mycket hjälp av mina kamrater.

Vad väntar för dig efter muck?

– Hemvärnet, svarar Samuel utan att tveka. Jag kommer skriva avtal med ett hemvärnskompani vid F17. Om ett tag planerar jag att studera till gymnasielärare i matte och fysik och jag tror att även där kommer jag ha nytta av vad jag lärt mig under värnplikten.

En av de soldater som nu muckar och krigsplaceras i depån är **Elma Fältmars** från Nässjö. Hon väljer dock inte bort Hemvärnet på grund av missnöje med utbildningen:

– Nej, svarar Elma. Som helhet upplevde jag grundutbildningen som väldigt givande och lärorik. De första veckorna upplevde jag som roliga och utmanande. Efter hand under utbildningen har övningsmomenten stegvis ökat i svårighetsgrad och man har fått höja sin prestationsförmåga, samarbetsförmåga och ledarskap.

Korrekt ordning när rekryternas vapen inspekteras.

Du kom till utbildningen i princip direkt efter studenten, hur ser du på värnpliktens återinförande?

– Ja jag blev pliktad in, säger Elma. Som befattning blev jag bevakningssoldat i depån. Jag var positivt inställt till värnplikt vid mönstringen och tyckte det vore en rolig sak att genomföra. Under utbildningen har jag försökt lära mig så mycket jag kunnat. Jag rekommenderar starkt andra att ta chansen till utbildning inom Försvaret. Att göra värnplikt är något av det roligaste – men också tuffaste – jag har gjort, eftersom ens gränser sätts på prov.

Vad väntar dig efter muck?

– Jag kommer söka till polisutbildning, säger Elma bestämt.

Eftersom värnpliktens återinförande även omfattar landets kvinnor har årets utbildningskull innehållit rekordmånga kvinnliga rekryter. Det har tyvärr funnits problem med materielen då flera kvinnor är av mindre storlek än en genomsnittlig manlig rekryt. Något som soldat Fältmars kommenterar:

– Jag tycker det är konstigt att man tar in så många tjejer men inte kan ge dem rätt utrustning, säger hon. Det är alltifrån byxor till stridsutrustning som saknats i de mindre storlekarna.

Av allt att döma kommer nästa sommar också att innehålla inryck av värnpliktiga till den fyra månaders långa utbildningen för Hemvärnet. Till dess hoppas vi att merparten av årets rekryter hittat ett hemvärnsförband att tillhöra, där de kan fortsätta att utveckla de förmågor de skaffat här vid FömedC under 2018.

TEXT: NILS LYCKANDER
BILDER: ANDERS ANDREASSON

AKTIV HÖST FÖR SKÄRGÅRDSBATALJONEN

Båtkompaniet övar brandbekämpning

Den 43:e Marina hemvärnsbataljonen, även kallad Skärgårdsbataljonen, har fyra kompanier som har genomfört olika övningar och utbildningar. Under hösten övade Nya Älvsborgs hemvärnsbåtkompani både brandbekämpning och sjösäkerhet. Denna gång berättar Bohus- och Hjuviks hemvärnsinsatskompanier här mer utförligt om sina övningar.

Rapport från Bohus insatskompani

”Förbered för landstigning – 10 min kvar!”

Olsson kollade över sin utrustning, sitt vapen och tog ögonkontakt med sina soldater. Plutonchefens nästa kommando skulle bli ”Färdiga till landstigning” och då gällde att vara redo...

I slutet av augusti genomförde Bohus Marina Hemvärnsinsatskompani årets andra längre övning. Denna inriktades på att höja våra plutoners förmåga avseende insatskompaniets huvuduppgift nummer 1: ”Ta tre plutonsobjekt eller knutpunkter, alternativt ett kompaniobjekt eller knutpunkt”

Vi började med att mobilisera kompaniet samt repetera och förnya den ”kvalificerade passagerarkompetensen” hos förbandet. Detta innebär en status för att få medfölja i båt och att vi bl a övade livräddning, åtgärder vid fartygs övergivande och hur du vänder och tar dig upp i livflotten om det skulle behövas.

Under kommande dagar genomfördes plutonsövningar med att befästa sin förmåga i två olika terrängområden, både i skärgård och bebyggelse. Vi fick möjlighet att använda de nya simulatorsystemen och feedbacken från våra soldater som tidigare enbart övat med Saabs äldre simulatorsystem var tydlig. Lättare, enklare och tydligare skadefall. Ambitionen är att kunna fortsätta öva med dessa nya system.

Plutonsobjektet i bebyggelse utgjordes av en nyligen nedlagd fabriksanläggning i Göteborgsområdet, vilket innebar möjlighet att optimera sin organisation och stridsteknik för att kunna lösa uppgifter i bebyggelse.

Forts. nästa sida

Landstigning i skärgården

Uppställning i Hagens by

Hjuvik övade strid i bebyggelse

”En stegrande övningskarusell med en brant utvecklingskurva”

Vecka 835 åkte Hjuviks insatskompani till Skövde för att träna strid i bebyggelse i den utomordentligt fina anläggning som finns där. Kompaniet består av ca 80 soldater och vi manövrerar med två plutoner, stab/trosstropp samt en understödsgrupp. Majoriteten av soldaterna är GMU-utbildade i tre månader, medan befäl från plutonchef och uppåt utgörs av reservofficerare med många års erfarenhet.

Övningen inleddes med en fordonsmarsch till P4. Därefter påbörjades en under två dagar stegrande övningskarusell ledd av Elfsborgsgruppens instruktörer. Fokus låg på enskild soldats- och grupps agerande vid sammanstötning på gata, samt genomsök av byggnad, träning av metod och åtgär-

der. Utvecklingskurvan var brant; Hjuviks kompani har aldrig tidigare tränat på strid i bebyggelse så för många var det en mycket nyttig och lärorik helg.

Mot slutet av övningshelgen stegrades kurvan ännu mer och ett tillämpat moment i kompanis ram genomfördes under lördagseftermiddagen. Motståndaren av grupps storlek trycktes tillbaka och nedkämpades slutligen, så att Hagens by kunde genomsökas och säkras. Ett mycket givande moment där alla från enskild soldat upp till kompanichef fick möjlighet att öva i befattning.

Avslutningsvis omgrupperade vi till Göteborgs garnison igen för att där genomföra REM under söndagen. Sammantaget en mycket givande och lyckad

övningshelg som gav mersmak. En lärdom är att SIB måste tränas regelbundet och ofta, vilket vi också avser göra. Logistiken fungerade väl – stort tack riktas till Elfsborgsgruppens instruktörer som i vanlig ordning håller hög kvalitet, men även ett stort tack till P4 som bistod med fina faciliteter och god mat.

Utöver själva övningsmomenten genomfördes även ett uppskattat samkväm under lördagskvällen med ett ceremoniellt fönster i vilket utvalda soldater befördades samt att byte av förtroendeman till förtroendekvinna också genomfördes.

**TEXT O BILD: OSCAR HEDERSTRÖM
C 432 HJUVIKS INSATSKOMPANI**

Forts. från föreg. sida

Skärgårdsmomentet genomfördes i Göteborgs skärgård och Nya Älvsborgs kompani stöttade med både båtar och personal. Svårighetsnivån på övningen ökade efterhand och plutoncheferna kunde använda stridsbåtarna som understödsplattformar för plutonens markstridsuppgifter.

Efter tre intensiva övningsdagar

påbörjades slutligen vård och återställning. Våra soldater har under tidigare utvärderingar haft önskemål om att få genomföra amfibieförbandens strids hinderbana som ett komplement till de snabbmarscher vi annars bruka avsluta övningen med. Effekten blev både nöjda, trötta och salta soldater.

För huvuddelen av våra soldater innebar övningen både repetition,

utveckling och befästande av tidigare kunskaper. För förbandets nya soldater gavs det möjlighet att visa att även de var salta nog för Västkusten och 431. Marina HvlInsatskompaniet

**TEXT O BILD ROBERT THOOR
STF KOMPANICHEF**

Bohus insatskompani i fjällen

Fjällräven Classic 2018

I årets upplaga av Fjällräven Classic, som pågick 17-24 augusti, deltog laget Bohus insatskompani, som består av tre av kompaniets soldater.

Fjällräven Classic är världens enda fjällvandringsslopp i en av världens vackraste miljöer – Kungaleden. 110 kilometer fjällvandring från Nikkaloukta till Abisko bjuder på tuff terräng, oförutsägbart väder och vackra vyer samtidigt som man måste ha med sig packning för att klara sig själv. Tävligen är för såväl gammal som ung, ultralöpare, glada motionärer, rutinerade vandrare som nybörjare. För att

utmana oss själv och testa våra gränser hade vi som lag ambitionen att genomföra de 110 kilometerna så fort vi kunde och placera oss bland topp 10.

Tävlingen bjöd på en ordentlig prövning, både fysiskt och psykiskt. Att bortse från smärta vid varje steg, att tänka framåt och uppbåda vilja att fortsätta fast kroppen bara vill krypa ihop i fosterställning och lägga sig i vid sidan av leden, samtidigt som pressen av att prestera för att uppnå lagets uppsatta mål – mycket att betvinga! Loppet startar i Nikkaloukta i olika startgrupper under perioden 17-19

augusti. Lag Bohus insatskompani startar i sista startgrupp men tar snabbt en ledande position och redan efter 11 km är vi ikapp deltagare som startat i startgruppen fyra timmar före oss.

Fler deltagare passeras innan den första av sammanlagt sex stationer nås vid Kebnekaise fjällstation, 19 km från Nikkaloukta. Där får vi informationen att ett oväder är på väg in längre fram. Vi ger oss av och efter ca 30 minuter slår ovädet till ordentligt med hållregn och stormbyar upp till 20 m/s. Detta håller i sig under resten av kvällen. Deltagare som kom fram till Kebnekaise fjällstation efter oss fick rådet att stanna där under natten så ovädet skulle gå över. Drivkraften av att komma framåt, att fortsätta ta placeringar och för att inte frysa mer än nödvändigt gjorde att vi fortsatte i samma höga tempo som tidigare under vår fortsatta färd, samtidigt som vi tog höjdmeter efter höjdmeter för att nå Tjäktapasset 1.100 möh efter 55 kilometer.

Efter att passet var taget bjöd natten på fortsatta utmaningar med vädret, kylan samtidigt som naturen bjöd på upplevelser med renar, ripor, uppfriskande vattendrag och underbara vyer. Våra kroppar började göra sig påminda med värkande fötter och leder samtidigt som vi kämpade med kylan. De sista två milen av loppet gick tempot ner ordentligt. Laget Bohus insatskompani klarade de 110 kilometerna, de ca 1.800 höjdmeterna, det dåliga vädret, smärtan i kroppen och den psykologiska utmaningen på tiden 21 timmar och 29 minuter. Vi uppnådde vårt mål och vi blev de tredje snabbaste deltagarna av ca 2.000 som deltog.

JOHAN HÖGEBRANT

Laget vid målet i Abisko. Bild, M Carlsson

Göteborgs norra brandbekämpade i Ljusdal

Det tog en månad att släcka de stora skogsbränderna i Hälsingland. Över 14.000 hektar drabbades - lika stort som hela Tjörn. Göteborgs norra HvBat var med i brandbekämpningen.

En grupp om totalt 13 soldater hörsamade det första larmet från Militärregion Mitt. De franska brandmän som deltog i brandbekämpningen i Ljusdals kommun behövde stöd med transporter. Vår insats var speciell i det avseendet att vi skulle sköta transporter med Terrängbil 20 – skulle det fungera?

De civila minbussar som erbjöds från MSB visade sig inte hålla måttet utifrån de behov som fanns, att på smala och oländiga skogsbilvägar ta sig så nära brandfronten som möjligt. Därför hemställde MR M om stöd från MR V om totalt sex Tgb 20 med förare och egen ledningsfunktion. Larmet kom i slutet av juli och MIC för insatsen blev Lt Alf Lof med ställföreträdare Anders Franzén. Med på insatsen följde elva förare med varierande erfarenhet av Tgb 20. För egen del var det fjorton år sedan jag senast satt bakom ratten, men med lite god vilja och stöttning från kamrater är ingenting omöjligt.

Transporten till Ljusdal skedde med benägen hjälp från 1 Tungtransportkompaniet från P4, de hade också avbrutit sin semester för att understödja transporten. Tre trailers med tillhörande reparationsfordon samt vår egen Pb8 ledningsbil bildade kolonnen som på 13 timmar tog oss från Göteborg till Ljusdal. Vidare transport till Camp Färila skedde för egen maskin.

Vi ankom camp Färila (Färila Skola samt Färila Sport- och Simhall) kl. 03:30 fredag morgon och efter några timmars sömn var det så dags att möta de franska soldaterna och bistå med transporter.

Det var nog ingen av oss som på förhand kunde föreställa sig vad vi skulle möta. Bilderna från nyheterna blev plötsligt verklighet. Att passera Lassekrog och köra in i Enskogen med franska brandmän på flaket blev vår vardag.

Tillsammans med de franska brandmännen

För de flesta av oss innebar insatsen att lämna campen tidigt på morgonen och sedan stanna ute vid fronten hela dagen under tiden som arbetet pågick. I första hand fokuserade de franska brandmännen på att bygga den brandgata som skulle hindra brandens spridning norrut. Detta skedde med hjälp av att fälla träd, skövla mark eller rentav att elda en gata med egna lågor - en något motsägelsefull men mycket effektiv metod. Vi stannade kvar vid fronten hela dagen som evakueringsfordon om

med branden endast några meter från vägen. Väl uppe på berget var det särskilt trevligt att mötas av RSGBG som fått i uppgift att skydda en fäbodvall från 1600-talet.

Avslutningen på vår insats blev en konsert med Försvarmaktens Fältartister som spelade på ett lastbilsflak i Färila. I publiken fanns, förutom oss själva, de franska brandmännen och framförallt lokalbefolkningen. Det kändes skönt med ett andningshål för att få något annat att tänka på. Minnena från insatsen är många och individuella, men det vi alla bär med oss är den gemenskap som vi upplevde inom gruppen, till de franska brandmännen, till lokalbefolkningen och till samhället i stort.

Den första gruppen avlöstes av ytterligare en grupp från EBG om 13 soldater vars vistelse inte blev lika lång och intensiv. Vår gemensamma insats var speciell, främst med tanke på samarbetet med fransmännen. Det förtar ändå inte på något sätt de övriga insatser som Hemvärnet bidragit med under sommarens omfattande skogsbränder. All heder till alla som deltagit på ett eller annat sätt.

Avspärrning för kontroll av säkerheten framåt

GRO OLSEN, 42 HVBAT

Välkommen att hyra sommarstuga!

Du känner väl till att du som är medlem i Göteborgs garnionssällskap har en unik möjlighet att hyra någon av de fyra sommarstugor som sällskapet disponerar?

De fyra stugorna är vackert belägna i unika skärgårdsmiljöer på Västkusten. Stugorna har motsvarande "vandrar-

hemsstandard" och är utrustade för självhushåll. Alla är avsides belägna och du får själv ta med dig mat och övriga förnödenheter då det är långt till närmsta affär. Ett tillfälle till lugn, friluftsliv och rekreation helt enkelt.

En hyresgäst som njöt av sin stugvistelse på Vinga under sommaren 2018 var Ann-Charlott Ljung som berättade:

– Vinga bjöd på härliga salta bad i kristallklart vatten och ljuvliga grillkvällar på altan med utsikt över havet. Vårt lilla barnbarn kom på besök och hon älskade att kasta stenar i vattnet med sin morfar.

Till några av stugorna tar du dig med öppen båt försedd med utombordare, så god båtvana är ett måste för att kunna hyra dem. Ytterligare en förutsättning för att få hyra en stuga är att du deltar i underhållsarbetet av stugan som du hyr. Detta arbete är vanligtvis av enklare slag såsom röjning av tomt, målning eller mindre avancerade snickeriarbeten.

En som uppskattade tillgång till båt är Karl-Emil Videbris som besökte Björkholmen under sommaren 2018:

– Makrillen nappade fint när vi pimplade från båten och våra barn gillade att fiska krabbor från bryggan. Vi bjöd ut några kompisar ett dygn och det blev väldigt lyckat med båtutur, fiske och samkväm.

Stugorna hyrs ut veckovis (lördag-lördag) under vecka 24-34. Under hösten och våren kan det finnas möjlighet att hyra stugorna under helger eller enstaka dagar. Ansökan med önskemål om att hyra stuga görs via ansökningsformulär på Garnionssällskapets hemsida. Ansökan öppnar i februari och stänger den 8:e april. Efter att ansökningstiden löpt ut lottas stugorna efter sällskapets regler. En av lottningsprinciperna är att ordinarie medlemmar har företräde före extra medlemmar. Meddelande om du får erbjudande om att hyra stuga eller inte får du i april.

I början av maj presenteras bokningsläget på hemsidan och eventuella veckor som fortfarande är lediga fördelas då löpande efter först till kvarn-principen. Mer information om hur ansökan görs, ansökningsformulär, prisuppgifter etc hittar du på gsgbg.se

Rörö

Rörö är den nordvästligaste av Göteborgs skärgårds bebodda öar. Västsidan ligger helt öppen mot havet. En stor del av ön är naturreservat vilket inbjuder till fina naturupplevelser i det varierande landskapet.

På ön finner du fina klippor, sandstränder, naturstigar, naturängar, jät-

KALENDARIUM VÅREN 2019

När	Vad	Var
01-jan	Nyårsmottagning	Mässen I 15
10-jan	Öppet hus	Kanslihuset I 15, 4:e vån
17-jan	Öppet hus	Kanslihuset I 15, 4:e vån
24-jan	Öppet hus, pres av Eruroparesa	Kanslihuset I 15, 4:e vån
30-jan	Öppen mäss - C FörmedC om Garn	Älvsborgsmässen, Göteborg
31-jan	Stort föredrag med ärtmiddag	Mässen I 15
07-feb	Öppet hus, biblioteket öppet	Kanslihuset I 15, 4:e vån
14-feb	Öppet hus studiekväll Europaresa	Kanslihuset I 15, 4:e vån
20-feb	Öppen Mäss	Älvsborgsmässen, Göteborg
21-feb	Öppet hus	Kanslihuset I 15, 4:e vån
28-feb	Stort föredrag med ärtmiddag	Mässen I 15
07-mar	Öppet hus, biblioteket öppet	Kanslihuset I 15, 4:e vån
13-mar	Öppen Mäss	Älvsborgsmässen, Göteborg
14-mar	Öppen Mäss	Älvsborgsmässen, Göteborg
14-mar	Öppet hus, studiekväll Europaresa	Kanslihuset I 15, 4:e vån
20-mar	Öppen Mäss	Älvsborgsmässen, Göteborg
21-mar	Öppet hus	Kanslihuset I 15, 4:e vån
28-mar	Årsmöte med ärtmiddag	Mässen I 15
04-apr	Öppet hus, biblioteket öppet	Kanslihuset I 15, 4:e vån
10-apr	Öppen Mäss	Älvsborgsmässen, Göteborg
11-apr	Öppet hus, studiekväll Europaresa	Kanslihuset I 15, 4:e vån
24-apr	Öppen Mäss	Älvsborgsmässen, Göteborg
27-apr	Vårresa/dagsutflykt	
02-maj	Öppet hus, biblioteket öppet	Kanslihuset I 15, 4:e vån
08-maj	Öppen Mäss	Älvsborgsmässen, Göteborg
09-maj	Öppet hus, slutgenomgång	Kanslihuset I 15, 4:e vån
16-maj	Torpafton	Laddatorpet
22-maj	Öppen Mäss	Älvsborgsmässen, Göteborg
23-maj	Stort föredrag med ärtmiddag	Mässen I 15
10-16 juni	Studieresa Europa/Kaliningrad	
Ort	Verksamhet i Borås • www.kamrati15.se	
	Verksamhet i Göteborg • www.gsgbg.se • Facebook: GSGBG mässen	

Björkholmen ligger längst in i Gullmarsfjorden

tegritor och de unika klapperstensfälten på västsidan. Det finns även möjlighet till fina bad på den kommunala badplatsen på östsidan eller nyttja de naturliga badvikarna.

Vinga

Längst ut i Göteborgs södra skärgård ligger den berömda ön Vinga med sin mäktiga angöringsfyr och unika båk. Ön är mycket populär sommartid och då strömmar turister till. En vecka på Vinga brukar bli ett oförglömligt minne. Fartygs- och båttrafiken runt ön är synnerligt intensiv året runt eftersom Vinga ligger alldeles intill de stora lederna för fartyg som går in och ut Göteborg.

Store Snart

Några mil söder om Strömstad ligger Resö och en halv distansminut väster om denna ö hittar man Store Snart. Stugan ligger på östra sidan av ön och från den har man god utsikt över den

tidvis hårt trafikerade Bissenrännan. Från utsiktspunkten, som tidigare hyste en radarstation, är den vidsträckta vyn över havet med god sikt över bland Väderöarna, Kosteröarna, norska Sörlandet häpnadsväckande.

Björkholmen

Björkholmen är belägen i de inre delarna av Sveriges enda tröskelfjord, Gullmarn. Fjorden bjuder på en mycket artrik marin miljö där flera rödlistade fiskarter finns, vilket har medfört att Gullmarn klassas som ett maritmt skyddsområde. Det finns bara en stuga på Björkholmen, så man förfogar helt enkelt över en hel ö helt för sig själv. Huset ligger nära vattnet, cirka 50 meter från en härlig sandstrand.

På den nya hemsidan gsgbg.se finns utförlig beskrivning och bilder över stugorna. Välkomna!

ANNA VIDEBRIS

Nya gsgbg.se

Under 2018 har arbetet med att skapa en ny hemsida för Garnisonssällskapet satt igång.

Då Garnisonssällskapet genomgått en organisationsförändring och numera har en tydligare struktur med undersektioner som Subalternkåren, Hemvärnssektionen, Soldatsektionen och Kamratföreningen har även den nya hemsidan utformats för att tydliggöra detta.

Vidare var den gamla sidan, som tjänat oss väl, skapad på ett idag föråldrat programspråk och svår att administrera. Den nya sidan är skapad i ett modernt och användaranpassat programspråk och medför förhoppningsvis att det blir enklare för besökare att använda samt hitta information.

Tanken är att respektive undersektion skall själva skall kunna uppdatera och hålla sin del av sidan levande. Samma information som tidigare fanns på gsgbg.se samt kamratförenings egen hemsida finns även på den nya hemsidan. Den nya webbplatsen kommer förhoppningsvis att tjäna Garnisonssällskapets medlemmar väl vad gäller informationsspridning om bland annat våra tillställningar och uttyrning av stugor.

Målsättningen är att kunna sjösätta den nya hemsidan innan jul 2018.

JOHAN KARLSSON

Den nya hemsidan är på gång

Att få bo på Vinga – sjöfolkets utpost är en unik upplevelse

Ordförandens rader

Ännu ett händelsefullt år har snart gått till ända. När jag skriver dessa rader är det ännu oklart vad det nya politiska landskapet kan föra med sig och då tänker jag särskilt på Försvaret. Vi hoppas att de positiva signaler vi tidigare hört för en utvecklad organisation på Västkusten fortsätter och även leder till konkreta åtgärder. Redan har vi sett hur grundutbildningen av soldater ökat och att förläggningsskapaciteten på Käringberget utökats väsentligt.

Kamratföreningen kan se tillbaka på ett år med många genomförda aktiviteter. Öppen mässkvällar,

vår- och höstmötet liksom Känsöresan bara för att nämna några. En "återvunnen" tradition är resorna till de tidigare KA-förbandens kamratföreningar. Årets resa gick till Karlskrona. Den beskrivs närmare i en annan artikel här bredvid.

Samgåendet med Garnisonssällskapet i Göteborg börjar nu ge positiva resultat. Mest glädjande är att vi utökade antalet medlemmar till närmare 300. Detta ställer givetvis krav på vår kamratförening att utvecklas, för att vara attraktiv för alla våra medlemmar. Garnisonens verksamhet är i många stycken väsentligt annorlunda

än den på KA 4 tiden. Många nya medlemmar har därför en annan bakgrund och säkerligen en annan syn på hur de vill att kamratföreningen skall tillvarata deras bakgrund och särart. Vi välkomnar därför alla nya medlemmar och hoppas ni vill engagera er i föreningen och medverka till en utveckling som också tillgodoser era behov.

Jag vill särskilt tacka de medlemmar som aktivt förvaltar vår förening genom arbetet i traditionsrummet, bok-

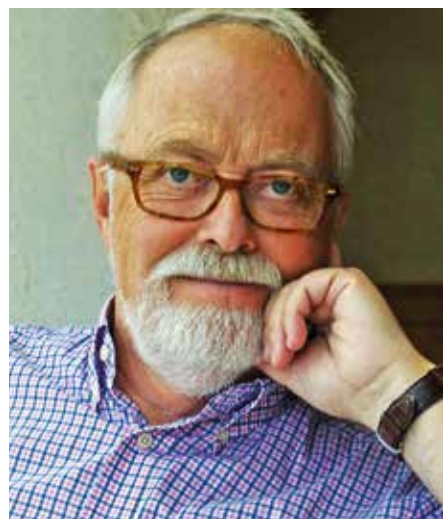
gruppen, utgivningen av tidningen och genomförande av arrangemang av olika slag. Ert engagemang och arbete är helt avgörande för före-

ningen!

Jag vill också påminna om att genom samgåendet med Garnisonssällskapet så har vi också tillgång till en stor del av de aktiviteter och faciliteter som sällskapet erbjuder. Gå in på sällskapet eller vår hemsida så kan ni läsa mer. Inom kort räknar vi också med att de två hemsidorna kommer att vara omgjorda och helt integrerade för en bättre information. För er som använder Facebook kan jag rekommendera GSGBG Mässen för information om mässens aktiviteter. På facebookgruppen MKV/KA 4 kan man se bilder från förr och läsa historiska berättelser.

”

Vi välkomnar därför alla nya medlemmar och hoppas ni vill engagera er i föreningen...

Avslutningsvis vill jag tacka er alla för det här året och önskar att ni får trevliga och avkopplande jul- och nyårshelger. Väl mött i föreningen 2019!

BENGT DELANG
ORDFÖRANDE KAMRATFÖRENINGEN

Vi vill hylla följande medlemmar på deras bemärkelsedagar:

Ett stort grattis från vännerna i Kamratföreningen.

FÖDELSEDAGAR

JAN-JUN 2019	Datum	År
Lennart Lindgren	02-jan.	75
Peter Thulin	18-jan.	60
Carl Henrik Cervak	07-feb.	60
Lars-Gunnar Larsson	07-feb.	70
Rolf Brix	26-mars	85
Jan Wilhelmsson	30-mars	70
Lars Johnelius	09-apr.	90
Sören Sörensson	11-apr.	80
Sven Persson	27-apr.	80
Knut Olsson	05-maj	90
Lars Edström	13-maj	60
Gösta Ohlin	16-maj	70
Karl Vannerberg	04-juni	60
Leif Boman	24-juni	75
Sune Forsmark	11-juli	80

Årsmöte 13 mars

Årsmötet 2019 går av stapeln
den 13 mars.

Notera i almanackan.

Mer info kommer i god tid innan.

Garnisonens dag

När man nämner kustartilleritraditioner i Göteborg och det tidigare KA4 museum, är det många som binder det till en specifik person. Det är då ofta Gustav Lundbergs namn som kommer upp. En man som ställde krav och fick saker gjorda. Gustav gick bort för drygt ett år sedan, men ni skall veta att traditionerna lever vidare!

Under senare år har det skett en "föryngring" bland entusiasterna, som driver våra nuvarande traditionsrum. Trots föryngring gissar jag, utan att veta, att medelåldern fortfarande är en bra bit över 70 år. Men vilket jobb de

Många visade stort intresse för vår gamla rustika sambandsmateriel

Intressant med både telefonlur och fingerskiva

gör för att presentera vårt arv! Ingen nämnd och ingen glömd, men stort tack från oss alla.

Garnisonens dag och In-port Race

Till Garnisonens dag på Karingberget söndagen den 17 juni kom cirka 30 000 besökare. Trots att vädret inledningsvis inte var så inbjudande letade sig hundratals personer hela vägen ut till Traditionsrummen i Fortbacken.

Många var förstås även intresserade av målgången för Volvo Ocean Race

Väl vid muséet fick man bland annat beskåda en fullt fungerande Kustspaningsradar (KSRR). Stationen är, trots sin ålder på drygt 70 år, "still going strong" och väckte berättigad uppmärksamhet. Några av besökarna hade dessutom gjort värnplikten som radaroperatörer. De passade på att ta en eller rent av två extra tittar på radarskärmmarna, som visade aktuella

fartygsläget ute i hamninloppet. Säkert mindes de tillbaka. Kanske de rent av varit med under det Kalla Krigets tid, när ett nät av dessa kuststationer var bemannade dygnet runt, året runt. De bevakade då farvattnen runt Sveriges kust, långt ut på internationellt vatten. En tidig varningsklocka, om något extra ordinärt, som kunde påverka svensk säkerhet, skulle visa sig.

Pjäshallen här och KSRR stationen är ändå bara en del av allt som samlats, restaurerats och gjorts tillgängligt för besökare. Alla delar av Kustartilleriet finns representerade! Vi hittar Minörernas utställning med dyk-fartygs- och minstationsmateriel. Här kan du hitta det mesta om hur vi försvarat Sveriges inlopp och farleder mot främmande undervattensverksamhet. Det var en viktig del av vårt invasionsförsvar också, med världsledande minförsvarsteknik, ständigt stridsberedd. En

nostalgitripp för oss gamla minörer, men lärorikt för alla!

I sambandrummet fick besökarna ta del av telefonapparater, växlar, radiostationer och fjärrskriftapparater. Någon dam utbrast: "Men en sådan växel hade vi ju i receptionen på det företag där jag arbetade. Vad kul att ni bevarar dessa!" En annan pryl som väckte viss uppmärksamhet, främst hos de lite yngre, var fingerskivan. Något sådant hade de inte sett tidigare. Att få ha en riktig "telefonlur" i handen uppskattades också av de små. Man måste beundra gänget som gör det möjligt för oss besökare att inte bara se, utan pilla på, testa och rent av plocka isär och ihop allt som bevarats här för eftervärlden. Låt oss värna om detta och se till att traditionerna får leva.

SVEN-GÖRAN PALM, KJELL SÖRQUIST
FOTO: SVEN-GÖRAN PALM

Vår kustspaningsradar (KSRR) drygt 70 år, men "still going strong"

Göteborgskadern samlad. 21 cm kanonen väckte minnen och nostalgiska tankar hos en del gamla artillerister.

Karlskronaresan 2018

En fredag i augusti anträdde en grupp förväntansfulla kamratföreningsmedlemmar bussen med destination Karlskrona.

Vi var drygt 20 personer från Göteborg, vilket var något fler än förra året då vi besökte Stockholm. Detta var den andra resan av den "återanvända" traditionen att besöka de tidigare KA-förbandens orter och deras kamratföreningar. Denna tradition har legat nere ca tio år men styrelserna för de nuvarande kamratföreningarna beslöt 2016 att återuppta dessa resor då vi förstod att många medlemmar var intresserade.

Drygt 100 medlemmar från kamratföreningarna samlades därför denna soliga eftermiddag i Karlskrona på kajen till Finskan för överfarten till Kungsholmens fort. På sedvanligt manér fick vi först hämta sängkläder i förrådet före indelning till logement varefter bäddning av sängar mm vidtog. Allt kändes som vanligt förutom att vi slapp sedvanlig inspektion av ordningen i logementen (kunde kanske behövs?)

Rundvandring med information om Kungsholmens fort och högtidsmiddag genomfördes den första dagen, men

framförallt fick vi tillfälle att återse och prata med gamla kamrater från de olika förbanden. Med hjälp av god mat och dryck blev det många hjärtliga och intensiva samtal under hela helgen.

På lördagen fick vi tillfälle att besöka Marinens dag på Örlogshamnen i Karlskrona. Åtföljda av det fina vädret kunde vi och tusentals andra besökare ta del av allt det som Försvaret har att erbjuda av olika vapensystem och aktiviteter. Mycket kändes igen, men dessbättre fanns det också många nyheter att beskåda. En höjdpunkt var den information som marinbaschefen och hans ställföreträdare gav oss under en knapp timme. Det var glädjande att höra deras engagemang och kompetens när de beskrev sin verksamhet. Sammantaget var det ett mycket välorganiserat och intressant arrangemang.

Vi avslutade resan på Asperö där KA 2 rörliga museum är beläget. Logistiken med turistbussar på smala och krokiga vägar var inte helt enkel, men väl framme fick vi se ett mycket stort och välutrustat museum. Alla typer av rörliga vapen-, lednings- och stödsystem från kustartilleriet fanns att beskåda. Ett besök här är verkligen att rekommendera! Fick man önska sig

något är det om det gick att hitta en plats på fastlandet för att öka tillgängligheten till museet.

Vi tackade kamraterna från KA 2 kamratförening för ett fint besök med god service och stor gästfrihet innan bussen satte västlig kurs mot Göteborg.

Resan 2019 är planerad till den 30 augusti till 1 september på Gotland. Förläggning kommer att ske i en kursgård på Fårö, men programmet är ännu inte spikat. Kamraterna på Gotland säger att kostnaderna kommer att bli högre än de 600 kr vi fick betala för årets resa. Detta för att kostnaden för hyra av kursgården tillkommer och färjebiljetten. Sannolikt kan det kosta upp till 1500 kr/person men jag återkommer när vi vet vad det slutligen kommer att kosta. Vi räknar med att vi kan få uppemot 30 platser och är du intresserad av att delta så kan du redan nu göra en preliminär anmälan till vår reseledare Sune Forsmark, suneforsmark@gmail.com.

Vänta inte för länge då många av årets resenärer redan anmält sig till resan. Det är först till kvarn som gäller.

BENGT DELANG

Höstmöte på Mässen

Onsdagen den 13 november förvandlades plötsligt till en torsdag. Förvandlingen bestod i att drygt 30 glada medlemmar i vår kamratförening samlades och åt ärtsoppa (på en onsdag!?!)

Som vanligt träffades vi före maten med en öl eller annat flytande i handen, för att ventilera vad som varit sedan senast vi sågs. Det tog inte många minuter innan surret var i full gång. Det var rätt roligt att gå runt mellan de olika grupperna och bara lyssna av samtalsämnen. Förvånansvärt lite "Hur mår du" och desto mer av "Kommer du ihåg", "Vad roligt att se dig" och "Jag hörde att". Allt för snart bjöds det in till samling, där vår ordförande Bengt Delang berättade om vad som varit och vad som komma skall inom föreningen. Budskapet kan sammanfattas i att vi är livaktiga och att sammanlutningen med Garnisonssällskapet i Göteborg har varit utvecklande och bra för oss.

Så var det då ärtsoppa. Tro inte att det blev mindre surr då! Ärtsoppa och pannkakor följt av kaffe. Precis som det skall vara. Sedan var det samling igen. Dags för "Apel" och sedvanlig lotteridragning. Fantastiskt vad mycket priser den grabben lyckas plocka fram. Han hotade med att detta är sista gången och jag förstår honom. Stort tack i alla fall för alla de lotterier du fixat, Apel!

Förlåt alla som ordnat och genomfört denna kväll på ett förträffligt sätt, men nu kommer vi till kvällens höjdpunkt alla kategorier. Som säkert de flesta hört, eller kanske läst på annan plats i denna tidning, har vi fått en ny garnisonschef. Överste Peter Fredriksson ställde upp och gav en bild av hur han ser på framtiden för Göteborgs garnison. En ljus bild! Ökad rekrytutbildning, bildande av ett regemente, återtagen amfibieutbildning med minst en bataljon, upprustning av hela Käringsbergets område inklusive hamnen. Ett hemvärn som visat upp sig för nye chefen med den äran! Entusiasm och framtidstro, samtidigt som hela föredragningen kändes realistisk och förankrad inom Försvarsmakten.

Peter Fredriksson berättade entusiastiskt om framtiden

Oavsett ny regering och framtida försvarsanslag kommer Göteborg, med sin hamn och sitt transportnät, att fortsätta vara nationens nav för export/import. Vid en krissituation helt avgörande för Sveriges överlevnad. Givetvis

måste det finnas insatsklara förband på plats redan på förhand, för att vara ett trovärdigt alternativ gentemot omvärlden. Den signalen är tydlig nu.

Det blir bra med Peter Fredriksson vid rodret!

KAJ MODIG

Ingmar Apeltig med sedvanligt välfyllt vinstbord

Käsö

Käsö har varit i statens tjänst i över 200 år

i Försvarets tjänst

Sedan mitten på 1930-talet har Försvaretsmakten använt den gamla karantänsstationen Käsö för sina ändamål. Fram till 2:a världskrigets slut var ön utbildningsplats för kustartilleristerna inför tjänst i neutralitetsvakten.

Från den tiden fanns många historier runt "Främmande örlogsfartyg nästan på farstustrappan", "Sjöslag i väster – utländskt örlogsfartyg kränker svenskt vatten" och "Julfirande på Käsö fjärrskär, i rikets tjänst". Tyvärr har den generation som med inlevelse berättade dessa spännande historier nu gått ur tiden. Det vi önskar är att så mycket som möjligt, från då fram till dags dato, skall bevaras åt eftervärlden. Har du någon händelse om eller på Käsö du tycker är värd att återberättas? Skräck, dråpliga situationer eller verksamhet/historik, allt är välkommet. Kan vi få till en följetong av artiklar till kommande nummer av tidningen? Hör av dig till redaktionen för Älvsborgarna.

Skifte i försvarsstrategi

Under senare delen av 1800-talet blev det uppenbart att centralförsvarsstrategin, inklusive "den brända jordens taktik", från århundradets första del inte längre var relevant. Förklaringen var Sveriges industrialisering, som innebar en kraftig utbyggnad av vägar

och järnvägar och en befolkningsomflyttning till landets kuster. Med start 1885 upprustades därför landets militära styrkor utifrån skalförsvarsstrategin. Detta innebar att försvarets tyngdpunkt försköts från landets centrala delar till kust och gräns. Bodens fästning påbörjades och kustförsvarets stärktes med såväl kustartilleri som en flotta värd namnet. En mycket snabb teknisk utveckling inkluderande minor, torpeder, snabbskjutande artilleri, kul-sprutor osv. gynnade försvaret och gav små stater helt nya möjligheter att hejda en överlägsen fiende.

För Göteborgs del byggdes Älvsborgs fästning (O II fort med Götiska batteriet, Älvsborgs minspärrtropp och batteriet på Stockholmsskär) och flottans Göteborgsavdelning organiserades. Kombinationen av precisionsskjutande artilleri, minor och torpeder innebar att striden kunde tas upp vid de yttre öarna. Åren före första världskriget började det stå klart för de ansvariga att stormakternas kapprustning frambringade slagskepp, vars huvudartilleri hade räckvidd till stadens centrum trots att fartygen fanns utanför Vinga. Detta ledde till diskussioner om hur de tunga pjäserna i Älvsborgs fästning kunde flyttas ut till kustbandet. Det faktum att krigshändelserna vid första världskriget upptakt kraftigt minskade hotet mot Sverige gjorde att planerna aldrig verkställdes.

Nya skuggor över Europa

Efter Hitlers makt tillträde 1932 blev det efterhand mer och mer uppenbart att Europa påbörjat marschen mot ett nytt storkrig. Sveriges upprustning påbörjades på allvar först 1936, men stabsmässigt vidtogs omfattande förberedelser dessförinnan. En sådan var att studierna för att flytta ut kustförsvaret till det yttre kustbandet plockades fram och började omsättas i konkreta planer. Inom ramen för detta arbete beslutades 1935 att det av staten "ägda" Käsö skulle överföras till Marinförvaltningen.

Under tiden före det att kasernerna på Karingberget stod klara hade det snabbt expanderande kustförsvaret utanför Göteborg stor brist på lokaler och Käsö utnyttjades maximalt. Efter krigsslutet skedde en anpassning syftande till att långsiktigt vidmakthålla och utveckla det som byggts upp under beredskapstiden. Käsö var nyckelpunkt för verksamheten i havsbandet och perioden 1945-1980 kan lite romantiskt betecknas som de "lyckliga åren".

För de insatta kastade de studier som genomfördes under 80-talet en tilltagande skugga över Käsö. Tekniskt/taktiskt tydde allt på att rörliga förband efterhand borde ersätta den fortifikatoriskt skyddade fasta strukturen. Ekonomiskt innebar en successiv minskning av försvarsanslagens andel av BNP från 5% under 50-talet till 2,5% under 80-talet att rationalisera

ringsvinster måste hittas. KA4 och därmed också Käsös framtid kom allt oftare upp på bordet. Som lök på laxen avskaffades järnridån och i takt med att försvarsanslagen därefter urholkades kom det i ökande utsträckning att handla om förbandens överlevnad. För Kåringberget kom beslutet att lägga ner Älvsborgs regemente i Borås att bli mycket ödesdigert. Denna nedläggning i kombination med Lv6 flytt till Halmstad 1994 och tidigare nedläggningar av A2, F9, Örlogsbas Väst och I17 innebär att Göteborgs garnison var det enda som var kvar på Västkusten.

Älvsborg får amfibieregemente

Med en god portion envishet lyckades

företrädarna för Göteborgs garnison få igenom att Garnisonen, och med den Käsö och skärgårdsskjutfältet, skulle anpassas för amfibieutbildning. Inom ramen för detta beslutades att en ny matsal skulle byggas. Matsalen togs i bruk tidigt under 1990-talet. Vidare påbörjades en miljöprovning av skjutfältet.

Någon större frid och fröjd var det dock inte tal om. 2005 drogs mattan undan och även Älvsborgs amfibieregemente (Amf4) avvecklades. Två år senare utdelades två nya grundskott då Hovrätten i äganderättstvisten dömde till Brännöbornas förmån och ministären Reinfeldt bordlade miljöprovningen av skjutfältet.

I skrivande stund ser det ändå ut att ha vänt för Göteborgs garnison. Det finns ju signaler som tyder på att utbildningen av amfibieförband kommer att återupptas på Göteborgs garnison. Om man till detta lägger en politisk vilja att öka hemvärnets numerär så finns det skäl att ana ett ljus i tunneln vad avser både Käsö och skärgårdsskjutfältet.

Denna mycket summariska resumé om "Käsö i Försvarsmaktens tjänst" kommer i följande nummer av tidningen "Älvsborgarna" förhoppningsvis att i mera detaljerad form beskrivas med fakta, historier och bilder.

EP

Minnesstund för offren vid Barbaraolyckan

I anslutning till Traditionsrummen hölls det den 29 augusti i år, på årsdagen 68 år efter bogserbåten Barbaras förlisning, den sedvanliga minnestunden över olyckan. Barbara, som var ett Kustartillerifartyg med besättning och passagerare från KA 4, kantrade i hårt väder väster om Galterö i Göteborgs inlopp. Elva man lyckades ta sig i land på Galterö, efter att ha simmat 700-800 meter i höga vågor och mot vassa klippor. Nio man lyckades inte nå land levande, utan togs av havet. Ceremonin hölls i anslutning till Traditionsrum-

men, vid minnestavlan över olyckan och de omkomna. Kamratföreningens ordförande Bengt Delang inledde ceremonin med en genomgång av händelseförloppet. Efter tal lade regementsförvaltaren Kenneth Johansson, i egenskap av representant för Göteborgs Garnison, ner en blomsterkrans vid minnestavlan, där fanvakten stod uppställd.

Under ett antal år har denna ceremoni haft besök av den siste överlevande från olyckan, Per Olof Johansson. Tyvärr kunde Per Olof inte närvara i år. Han hade skadat höften

vid en fallolycka och klarade inte av att komma med. Han fanns ändå med i allas tankar.

Efter ceremonin bjöds de drygt 20 deltagarna in till samlingsrummet, där kaffet stod framdukat. Under kaffestunden höll regementspastor Jerker Schmidt en betraktelse, som skänkte en känsla av aktning och eftertanke.

"*Utan kunskap om historien har vi ingen framtid...*" har någon klok människa sagt. Kan bara instämma och sträva vidare.

KJELL SÖRQUIST

Minnesstund för offren vid Barbaraolyckan

Ordföranden har ordet

Ännu ett spännande år närmar sig sitt slut. Våra duktiga försvarsanställda kämpar med att förstärka försvaret, som tyvärr är underfinansierat. I skrivande stund ser det ut som om försvaret måste minska sina aktiviteter i stället för att kraftigt öka dem. Det känns mycket märkligt, då försvar är ett av regeringens verkliga kärnområden. Det känns faktiskt som om stora medel sades på valfläsk i stället för på detta.

Kamratföreningen i Borås försöker hålla uppe försvarsintresset och medverka till rekrytering på olika sätt. Bara i november hade vi 6 olika arrangemang. Några större händelser efter sommaren har varit:

- Regementets dag där vi hade ca 1500 besökande. Det var uppvisningar av olika slag, föredrag, stridfordon och så klart ärtsoppa. Vi återinvigde då vårt fina regementsmuseum. Den som fick hedersuppdraget var den nyligen avgående och mycket uppskattade rikshemvärnschefen generalmajor Roland Ekenberg. Lycka till i framtiden Roland!

- Vi har haft torpafton vid vårt autentiska soldatorp, Laddatorpet, på

området med Triple and Touch. Detta var så klart mycket uppskattat.

- Vi har haft föredrag om våra utlandsresor av bl a Jan Andersson och Leif Nilsson.

- Vi ordnar bibliotekskvällar och filmförevisningar med gott deltagande.

- I november hade vi besök av chefen för armén, Karl Engelbrektsson. Det var mycket uppskattat och helt fullsatt i vår fina föreläsningssal. Han berättade om hur han ville att armén skulle utvecklas.

- Vi har haft vår traditionsenliga marsch från Fristad hed till regementet med mat, hästuppvisning, musik mm. Det var i år nära 100 deltagare. Detta är ett kraftprov och vi hoppas på ännu större deltagande 2019. Orkar du detta har du skött träningen bra under året!

Vi har en ekonomi som är ansträngd, man i hygglig balans, trots att vi haft stora åtaganden i form av fjärde våningen och vårt regementsmuseum. Inför det kommande året har vi omfattande underhållsåtgärder som måste till bl a vad avser att klä om sto-

lar, tak på Laddatorpet, underhåll och flytt av kanoner framför mässen. Vi är naturligtvis tacksamma för att Ni betalar in årsavgifter tidigt och att många stödjer Mässens vänner så att vi kan ha kvar vår fina verksamhet.

Kämpa väl under 2019!

SVANTE BERG

Fallskärmsjägartaktik

Redaktionen har fått tips om en artikel som en av Älvsborgs regementes kamratförenings medlemmar publicerat i tidskriften Örnen. Det har nu blivit möjligt för tidningen att publicera den på sidorna tio och framåt.

Den är skriven av Sten-Åke Hansson, yrkesofficer som forskat på ledarskap i utmanande och svåra situationer, organisationskonsult och ledarskapsutvecklare sedan 25 år. Örnen är Fallskärmsjägarnas tidskrift

och i nummer 141 från december 2017 skriver Sten-Åke medryckande och tänkvärt om vad som är väsentligt hos elitförband. Med exempel från fem framstående ledarpersonligheter från 2.a världskrigets Normandie visar han på att framgång ofta kommer av att kunna improvisera när verkligheten ändrar sig. Sten-Åke skriver om hur dessa fem officerare övade scenariohantering, där tänkta realistiska moment utmanade, eller äventyrade hela grundplaneringen för uppdragen. Denna plan B och plan C träning, eller omfallsträning som det numera heter, syftade till att kunna behålla initiativet, om och när verkligheten ändrade sig i uppdragen.

För den som studerat den inferniska kraften och hos t ex de amerikanska rangersoldaterna vid Pointe du Hoc i juni 1944 förstår man vilken potential som går att frigöra hos motiverade jägarsoldater. Om det inte går på anbefallt sätt, så kan en god soldat lösa uppgiften på alternativt sätt. Där har vi utan tvivel något att lära från dagens jägarförbands organisation.

RED.

På Musée Airborne figurerar fallskärmsjägare i ett Waco CG-4 glidflygplan

75-årsjubilerande Hemvärnets Musikkår Borås spelade innan starten

Regementsmarschen 2018

För sjätte året genomfördes marschen från Fristad till Regementet till åminnelse av flytten från Fristad 1914. Den 6 oktober uppvisade vädergudarna ett perfekt marschväder denna lördagsmorgon, visserligen inte med strålände sol, men perfekt för att gå de 18 kilometrarna. Lars Rehn beskriver här hur det genomfördes.

Efter ordnande och fixande med startplatsen, några stolar och bord, tillsammans med mina två medhjälpare vid starten, Irene Samuelsson och Mats Jonsson började de första marschsugna att komma.

Marschen arrangeras av Kungl Älvsborgs Regementets Kamratförening tillsammans med Älvsborgs Hemvärnsbataljon och i samverkan med Försvarsmakten. Marschen sker till åminnelse av Regementets flyttning från Fristad Hed, till garnisonsstaden Borås, samt de dåvarande soldaternas marsch från Fristad Hed till den nya förlägningsplatsen år 1914. Det är dessa soldaters marsch vi hedrat de senaste fem åren och nu med en liknande marsch, år 2018. På grund av all trafik och vägarernas omläggning går vi nu på den västra sidan om Öresjö. De gamla soldaterna årgång 1914, gick på östra sidan.

Älvsborgs Regemente fanns under trehundra- och trettio år i Sjuhärad och var ett av de tre Landskapsregementen som bildades av Västgöta Knektar år 1624, på order från Kung Gustav II Adolf.

Regementet hade övningsplatser i Timmele norr om Ulricehamn, Kila Hed vid stadsdelen Göta i Borås, på Örby Hed och därifrån gick flytten till Fristad Hed 1797. Orsaken till placeringen var att vår trakt var en gränsbygd, eftersom Halland då tillhörde Danmark. Fiendens uppmarschområde gjor-

des som regel i de dalgångar som sträcker sig från Halland mot våra hemtrakter. Och det hände många gånger under medeltiden och därefter!

På alla dessa platser övades de indelta soldaterna. Fristad Hed var den första exercisplats där det byggdes permanenta hus, t.ex. stora baracker. Senare byggdes den fina officersmässen som fortfarande finns kvar och som nu används som en samlingslokal. Där inne hänger fortfarande tavlor där man kan läsa namnen på de slag regementet deltagit i. När regementet flyttade till Borås plockades några byggnader ner och uppfördes senare på den nya platsen, bl.a. det fina huset, nu rivet, som inhyste marketenteriet och en mäss uppe vid kullen där vårt soldattorp nu finns. Den gamla platsen, Fristad hed, disponeras numera av Fristads Folkhögskola.

Vid marschens startpunkt spelade Hemvärnets musikkår marschmusik vilket uppskattades av både åskådare och de marschklara entusiasterna. Kl 09.15 tog bataljonschefen, major Christian Svensson emot sina soldater vid den gamla minnesstenen och beordrade "Parad för fanan" och truppen i enskild ställning.

Marschdeltagarna är medlemmar i vår kamratförening och Älvsborgs Hemvärnsbataljon samt övriga spänstiga från bygden. Trevligt är att det finns så många kvinnor som går marschen, både från Hemvärnet och övriga deltagare. Ett glädjande inslag är att ett tjugotal ungdomar från "Älvsborgs Ungdom" var med för andra året och deltog i vår marsch.

Ett trivsamt inslag i marschen är att de senaste åren har flera ryttare klädda i Karolineruniform, som kallar sig för "Västgöta Ryttare" deltagit. Dessa ryt-

tare räknar sina anor från 1536 då Gustav Wasa fastställde rytteriets organisation. År 1630 deltog "Västgöta Ryttare" med åtta kompanier om vardera 125 hästar (man räknade i hästar, inte ryttare) i trettioåriga kriget i Tyskland.

Marschvägen

Regementsmarschen går utmed Öresjöes vackra strand och fortsätter vidare uppe på Ryda Åsar, vidare genom Ramnaparken till målet inne på gamla regementsområdet vid Laddatorpet. Under vägen har deltagarna tillfälle att på två ställen inta vätska och bullar, som Hemvärnet ordnar genom Erling Edvardssons försorg. Även vid målet fanns det serviceinriktade Hemvärnet vars kokar både lagat och nu serverade god mat och dryck som marschdeltagarna fick njuta av. Framför torpet hade Bo Axberg ordnat med bord och stolar så allt liknade en liten pittoresk uteservering där de lite trötta deltagarna diskuterade dagens strapats.

Deltagarna i marschen erhöll vid målgången en snygg medalj. Från marschdeltagarna har det hörts många positiva ord angående marschens sträckning i den verkligt underbara naturen. Grattis till er alla och välkomna igen nästa år. Tag med vänner som ni vet är pigga på att gå promenader. Att röra på sig är nyttigt för kroppen och att ha ett mål att träna inför gör det mycket lättare, så promenera och sätt ditt mål till att deltaga i nästa årets "Regementsmarsch". En fråga till några deltagare Lotti, Svante och Isak Ragnvaldson om det var jobbigt att gå marschen:

– Nej, lagom långt och en underbar natur, vi kommer igen nästa år!

LARS REHN

Kamratföreningsresan 5 september

Skaraborgs flygflottilj i Såtenäs är vårt krigsförband både vad gäller Jas 39 Gripen och transport- och specialflyg. Detta högtintressanta förband var målet för vår höstutflykt.

Våra reseledare Saga Brandt och Leif Nilsson jobbade hårt för att vår resa till F 7 Såtenäs blev av. Tydligt var vi inte enda förening som tänkt sig ett besök på den intressanta flottiljen, men till slut bokades det en tid, inte som vanligt en lördag, utan en onsdag. Nåja,

det är som vanligt flest pensionärer så den dagen passade bra. Klockan 08.00 stod 35 stycken förväntansfulla medlemmar på plats för att embarkera bussen. Efter några stopp på vägen för att hämta upp ytterligare sju stycken glada medlemmar fortsatte vi mot rast-

Rastplatsen Viggen

Ett Jas Gripen 39 i sitt rätta element

platsen "Viggen" där vi gjorde en kort rast för att inmundiga det medhavda kaffet. Vilket passande namn för en rastplats i närheten av flottiljen!

En av de bestämmelser reseledaren fått från myndigheten F7 var att inga kameror, vilket även innefattade mobiltelefoner, fick införas på flottiljens område. Hemligt, hemligt! Det visade sig att vi moderna människor faktiskt klarade av 7-8 timmar utan mobiltelefon, fantastiskt!

Vi blev väl mottagna av tre officerare; Dag Kjellberg, Håkan Brandt och Ove Larsson. Ove guidade oss i flottiljens fina museum, medan Håkan och Dag visade en film som omfattade i stort allt flyg som varit stationerade på flottiljen. Mycket intressant blev även när vi fick samlas i grupper runt ett par "Viggar" och fick "nästan" detaljstudera planet. Före detta bjöds det på en god lunch i Flottiljrestaurangen.

Se det var en lyckad resa, alla var nöjda och spränglärda så vi kunde starta hemfärden med stor kunskap om vårt stolta flygvapen.

Tack Saga och Leif för åter en fin kamratresa:

LARS REHN

Gamla 8:e kompanister

Häglaredsmasten i fokus

Följande artikel kunde man läsa i dagstidningarna 2016-05-18:

Den 332 meter långa TV-masten utanför Borås bröts av i söndags kl 22.30. Polisen säger sig ha hittats bevis för sabotage. Master i denna storlek är krisinfrastruktur i svenskt totalförsvär. Polisens fynd pekar på att det inte bara är några lossade bultar, utan alla 80 har skruvats bort. Polisen är hundra procent säker på att det handlar om sabotage mot Rakel som systemet heter.

Vi är en grupp f.d. befäl som arbetat på I 15:s stabskompani, där vi utbildade telefonister och telegrafister när regementet fortfarande var aktivt. För några år sedan bildade vi: *Gamla 8:e kompanister*. Vi träffas några gånger per år och besöker intressanta platser med anknytning till radio och telefoni. Förra året besökte vi Grimeton i Halland för att se den stora långvågsstationen. I år gick färden till

Häglared, en knapp mil utanför Borås.

Efter attentatet 2016 byggdes en ny mast och tillsammans med sändarstationen är den mycket effektiv. Vår mycket trevlige och kunnige guide, Dag Hammarberg, som arbetar på Teracom och har sin bas vid Häglared, visade under ca två timmar runt i stationen. Alla tekniska detaljer går knappast att ta in – ens för den någorlunda kunnige – men det var många frågetecken som rätades ut.

Spränglärda och med huvudet fullt av teknik åkte vi därefter mot vårt gamla regemente, upp till vårt soldattorp, där Bosse Axberg och Åke Hell berättade om "Indelt soldat". Efter detta var det tid för besök på vår mäss för att intaga "krigarrätten", ärter och pannkakor. Tack till Börje Lindqvist som haft jobbet med att fixa besöket.

LARS REHN

Häglaredsmasten för två år sedan

Anneli Pompe gillar utmaningar

Starka kvinnor

Nästan överallt finns det och har alltid funnits starka kvinnor. Inte minst bland våra arbetskamrater i det militära, ävenså i det civila livet.

Visst minns vi från I 15-tiden kvinnorna i köket med husmor i spetsen, som regerade med stark hand och stark vilja. Alla kvinnor i kanslihuset, sjukhuset, kassan och på personalenheten och inte minst de på materialenheten både på kontor och i förråd. På de flesta avdelningar fanns dom, de hjälpsamma kvinnorna med hjärtat på rätta stället.

I idrottsvärlden är det oftast männen, fotbollspelare, löpare, tennisstjärnor mm, som blir ihågkomna. Alla kvinnor är naturligtvis inte som Sara Sjöström eller Charlotte Kalla.

Det finns en särskild kvinna som inte talas så mycket om, den svenska Anneli Pompe. Hon har varit djupare och högre än någon annan kvinna i världen och älskar utmaningar. Men utmaningar kan vara olika saker:

– För min gamla farmor är det en utmaning att ta sig över gatan, säger Anneli.

Enligt tidningen "Gränssnittet" har hon slagit världsrekord i fridykning. På ett enda andetag tog hon sig ner till 126 meter – och upp igen. Bland mycket annan innebar det att hålla andan i nästan sex minuter. Käre läsare – gör ett försök, klarar du en minut är det mycket bra! Nästa utmaning för Anneli är att ta sig med tyngder ännu djupare – ner mot över 160 meter.

Inom ett års förlopp slog hon inte bara världsrekord i fridykning, utan besteg också världens högsta berg, Mount Everest. Hon var den första svenska kvinnan som klättrade från nordsidan, vilken är brantare och kalare än sydsidan.

– Många killar faller negativa kommentarer om det jag gör. Det är provocerande för en del män att lilla jag kommer och gör samma saker som de, säger Anneli, som ser ut att vara liten och späd.

Kanske vi kan få henne till vår Mäss och berätta om hur man tacklar utmaningar?

LARS REHN

I 15 i Stockholm

Faktiskt lever inte I 15 kvar enbart i Borås livaktiga kamratförening. Även i Stockholm finns en avdelning som bildades redan 1943. Börje Johansson skriver här om föreningen.

Sveriges näst äldsta kamratförening – Kungl Älvsborgs Reg:tes Krigarförening – startades 1915. Namnbytte sedermera till Älvsborgs regementes kamratförening. På hösten 1943 bildades en dotterförening: "Älvsborgsinfanterister i Stockholm". Vid stiftandet valdes initiativtagaren major Tor Odqvist till ordförande. Vi detta tillfälle aväts en ordentlig middag, bestående av sandwich, varmrätt, pilsner och kaffe. Allt till en kostnad av sex kronor och femtio öre – plus ransoneringskuponger! Mötet avrundades med visning av några filmer från Armé- Marin- och Flygfilm.

Fyrtioårsdagen firades på Karlbergs slott med ett åttiotal deltagare. Denna gång med en ordentlig tre-rätters middag, samt underhållning och dans! Kuvertkostnaden var 75 kronor.

75-årsjubileet markerades med en lunch och ett dussintal Älvsborgare närvarande. De flesta boende i Stockholm, men med förstärkning från bl a Varberg och Falsterbo. Under högtidliga former utdelades också resterande regementsslipsar, samt "Deckten utå Olle i Grinn", jämte skriften "Regementschefer 1624-1956", som

minne av evenemanget. Vi kan också konstatera att berättelserna från hur det var förr, blir också bara bättre, efterhand som åren går!

Föreningens syfte är att markera sammanhållning och vara ett socialt nätverk, samt att verka för försvarsupplysning. Ett otal föredrag och studiebesök har genomförts under de gångna 75 åren. Älvsborgare besitter ju många höga poster i staber, förvaltningar, riksdagen mm och utgör en stor

och varierad resurs, med ett omfattande kontaktnät. Av den bevarade "Besöksboken" framgår ämnesvalen och att varje mötesdeltagare kvitterade sin närvaro med sin namnteckning. En unik närvaroförteckning!

Regementets nedläggning till trots, lever "Älvsborgsinfanterister i Stockholm" vidare.

Lunchmöten på nyrenoverade Militärsällskapet utgör stommen, men kompletteras med studiebesök på olika militära eller civila etablissemang. Nuvarande stadgar ger stort utrymme för kreativa inslag. Ekonomin är numera inget problem, då vi slopat medlemsavgifter och kassörsbefattningen. Var och en betalar sina egna kostnader. Fyra-fem möten per år brukar genomföras under informella och gemytliga former.

För den Älvsborgare i förskingringen som vill förhöja upplevelsen av ett besök i Stockholm, rekommenderas våra luncher. Kontakt kan enklast tas via mail. (borje.johansson@telia.com).

BÖRJE JOHANSSON

Krigarföreningens unika märke

Högläsning för några jubilarer i Militärsällskapets lokaler

Regementets och Kamratföreningens Dag 2018

Vårt Kungliga Älvsborgs Regemente lades sorgligt nog ned 1998. Många andra av landets förband fick hala flaggen vid denna tid. Lite då och då återuppstår ändå vårt regemente, visserligen endast för en dag, men ändå.

Under pompa och ståt öppnades även i detta år i september "Regementets Dag" med musik av Borås Hemvärns Musikår. Chefen för Älvsborgs hemvärnsbataljon, majoren Cristian Svensson, tog emot fanvakten, varefter musiken spelade Regementets marsch. Liksom 2016 invigningstalade Borås stads borgmästare Per-Olof Höög på kaserngården med ett engagerat och fint invigningstal, som handlade både om nutid samt om regementets historia. Här fanns såväl Karoliner till fots och till häst, som Gustav II Adolfs soldater. Det genomfördes högtidlig avlämning samt Parad för fanan.

På kaserngården verkställdes olika föreläsningar, hästar och exercis, bl a med kanoner – liksom information om Sveriges försvar samt om möjligheter till anställning inom Försvaret, eller medlemskap i någon av landets många frivilligföreningar, t ex Lottakåren eller Svenska Brukhundsklubben. Bland deltagarna märktes från Älvsborgsbataljonen hundförare Gunilla med hunden Ässa samt Monika med Åska.

Under denna dag invigde nyss

Våra Karoliner uppställda vid Laddatorpet

avgångne rikshemvärnschefen vårt nya fina museum, som byggts upp under ledning av museichefen Madeleine Svensson med hjälp av frivilliga krafter ur föreningen. Mustig och god ärtsoppa serverades av Hemvärnets kok och vid vårt Soldattorp kunde de ungdomliga besökarna få varm korv. I vår gamla ärevärdiga mäss serverades också mat o kaffe. Mässen i sig är ett levande museum.

Sedvanligt genomfördes på eftermiddagen föreläsningar av strider från äldre och nuvarande tider. Föreläsningar av både Karoliner och trettioår-

iga krigets soldater samt av Hemvärnsbataljonen. Ledare för detta var Thomas Larsson och Anders Johansson som även var speaker. Utmärkta föreläsningar där särskilt Kavalleriet från Karolinertid utmärkte sig. Hästarna kunde coolt och modigt angripa skjutande försvarare utan att hesitera. Många från Borås med omnejd besökte evenemanget och kunde glädja sig åt den levande försvarsvilja som kunde uppvisas. Stort tack till föreningens verksamhetsansvarige Jan Andersson.

SVEN WERGÅRD, LARS REHN

Det skall böjas i tid det som krokigt skall bli

Regementets Fana

Ett fantastiskt föremål uppenbarade sig i samband med att karolinerna kom till Regementets Dag. En av dem, Ingemar Bernhardsson, visade sig vara en riktigt duktig konstnär. Vi saknar på vår mäss den ursprungliga fanan som gjordes till Kungl Älvsborgs Regemente. Den fanan förlorades vid ett slag mot danskarna och fördes till Köpenhamn, där den fortfarande förvaras på Krigsmuseet, visserligen hårt åtgången av tidens tand.

Vännen Ingemar som har den konstnärliga ådran har återskapat denna fana på ett mästarelligt sätt som ni kan se på bilden.

LARS REHN

Originalfanan med felvänt lejon förlorades till Danmark vid Tönning 1713

Göteborgs befästningar och garnison

1923, två år efter Göteborgs 300-års jubileum, gavs det ut en bokserie som heter Göteborgs Jubileumspublikationer. En av böckerna i serien är Valdemar Ljungbergs "Göteborgs befästningar och garnison", en stor tegelsten på 730 sidor. Boken är mycket detaljerad och full med svartvita fotografier och illustrationer. För den med ett djupt intresse i Göteborgs militära historia är den ett måste.

Problemet, om det nu finns något, är att "Göteborgs befästningar och garnison" är närmare hundra år. Förutom

FAKTA

FVMA bidrar

Förbundet Västsvenska militärvet bidrar till den nya bokprojektet genom att förbundet kommer att verka för att så mycket som möjligt av referenslitteraturen skall erbjudas den vetgirige i digitalt format.

Ett första steg i detta arbete har varit att skanna in "Göteborgs befästningar och garnison". Denna digitala version av boken finns att hämta eller läsa på Garnisonssällskapets i Göteborgs nya hemsida. Sök i Menyfältet / Media / Historik!

att språket ibland är något ålderdomligt och bilderna i svartvitt så saknas ett decennium av stadens militära historia. Hela andra världskriget och kalla kriget har passerat sedan boken skrevs. Göta Artilleriregemente (A 2), göteborgarnas eget förband, finns inte längre. Flottan har lämnat Nya varvet. Förband som Lv 6, Ka/Amf 4 och F 9 har både uppstått och försvunnit. Samma sak gäller helikopterverksamheten. Göteborgs kustartilleriförsvaret har sprängts ut ur berget och därefter gjutits igen sedan Ljungbergs bok skrevs. Den är dessutom ganska svår att få tag på i dag.

Det är därför dags för en ny bok om Göteborgs militära historia. Målsättningen är att boken skall ges ut till stadens 400-års jubileum 2021. Tanken med boken är att den skall ge en överblick av de förband, militära anläggningar och de strider som har förekommit inom Göteborgs garnison. Boken skall vara lättläst, rikligt illustrerad och innehålla hänvisningar till fördjupande litteratur.

Undertecknad kommer att vara redaktör för boken och även författare av vissa kapitel. Övriga kapitel kommer att skrivas av ett flertal personer med djup kunskap och erfarenhet av respektive område. På grund av

FAKTA

Mer information av planerna inför 400-årsjubileet hittas på jubileumsorganisationens hemsida www.goteborg2021.com

Arbetet har pågått sedan 2013 och innebär tiden såväl före som efter 2021 är en del av jubileet.

4
2021
0 GÖTEBORG
1621-2021

omfånget kommer varje del att bli ganska kort, som regel 2–10 sidor.

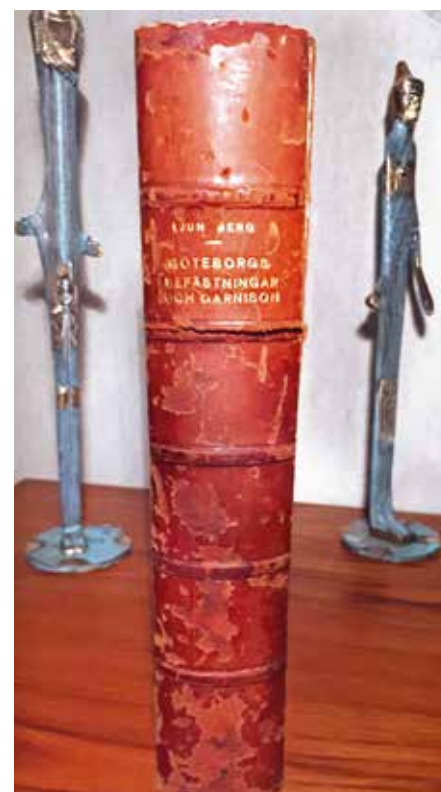
Känner du att du vill vara med och bidra till boken genom att skriva och/eller har bildmateriel eller annan relevant information så kontakta mig.

BJÖRN ANDERSSON

bjorn_andersson@msn.com

Skansen Kronan när Kommandantsängen fortfarande var en äng

Ljungbergs värdefulla bok är på 730 sidor

Martin Öst berättade kunnigt om fästningen

Utfärd till Nya Älvsborgs fästning

Nya Älvsborg är en av Göteborgs återstående fästningar som minner om stadens utsatta läge. Den uppfördes på 1600-talet som ersättning för Älvsborgs slott vid Klippan som visat sig alltför sårbart. Hit ställde GHVT kosan en härlig dag i maj i år för studiebesök.

Färden gick från Stenpiren i en fin gammal skärgårdsbåt med tjugisala salonger både i första och andra våningen. På vägen serverades kaffe och fralla och när vi lämnat av ett annat sällskap vid fästningen, fick vi en tur runt hela Södra skärgården. Det var många som aldrig varit i dessa farvatten, så det blev mycket uppskattat.

Vid återkomsten till Älvsborgs fästning serverades lunch innan vi träffade vår kunniga guide, Martin Öst, som drog hela historien med händelserna runt fästningen. Redan 1644 hade danskarna besatt ön och byggt ett blockhus med kanoner. De lämnade samma år, men efter att en dansk styrka spärrat inloppet till Göta Älv 1653 beslöt att bygga en fästning på holmen, vilken stod klar 1677.

1719 anfölls fästningen under flera dagar av den danska flottan, varvid den fick stora skador. Bland annat gick en kanonkula genom kyrkan och fastnade i väggen där den än i dag kan beskådas. Belägringen hävdes när en styrka kom från Göteborg och anföll danskarna bakifrån från fastlandet vid Arendal. En riktig hjälteinsats!

Fästningen användes under slutet av 1700-talet och fram till 1866 som fängelse. Som mest fanns cirka 100 fångar här. 1868 upphörde fästningen att räknas som försvarsanläggning och nyttjades därefter som förråd och förläggning.

Då det finns många byggnader från 1600-talet på ön har många renoveringar utförts och sedan 1971 är ön ett mycket populärt utflyktsmål. Man kan bland annat hyra restaurangen och många bröllop har ägt rum här ute.

Vi var alla nöjda efter en mycket lyckad dag med mycket varmt väder och solsken.

Epilog

Efter en månad hade vi inte fått någon räkning på resan varför jag tog kontakt med researrangören. Jag fick därefter en räkning som var utskrivet dagen efter vår resa?! Jag betalade och dagen efter stod det i tidningen att Västkustlinjen gått i konkurs. (Så går det när man är ärlig). Elfsborgsgruppens Hemvärnsråd hade också skänkt en avskedsgåva till Rikshemvärnschefen som bestod i en resa med samma bolag. Han och hans fru fick förgäves stå vid Stenpiren och vänta – ingen båt kom. Efter diverse telefonsamtal fick han reda på varför. Trots att Rådet redan hade betalat resan var det bara för honom och hans fru att ta tåget tillbaka till Linköping. Vi beklagar det inträffade.

VID PENNAN: BENGT G TÖNNÄNG
FOTO: PER OLOF PERSSON

Landstigning på holmen kan bara ske i guidade sällskap

FAKTA

Göteborgs Hemvärns Veteranförening – GHVF

Du är välkommen att bli medlem i vår förening. Medlemskap i föreningen kan erhållas av varje Hemvärnsveteran, samt de som aktivt arbetat för Hemvärnets bästa under många år.

Vår målsättning är bland annat att främja och utveckla den sociala gemenskapen hos våra medlemmar, att främja studier och studiebesök i ämnen som berör försvaret och samhället och att anordna kamratträffar/möten/resor under gemytliga former.

Kontakta vår ordf. B.G.Tönnäng 070-3581594 eller sekr. J Jörgensen 0708-255452
Du kan också anmäla dig på ghvfgbg@gmail.com

Vi vill hylla följande medlemmar på deras bemärkelsedagar:

Ett stort grattis från vännerna i Kamratföreningen.

Födelsedagar 2019	Datum	År
Dennis Josefsson	11-jan	65
Inger Friis	19-feb	70
Leif Johansson	13-mars	70
AnitaTönnäng	25-mars	80
Lars-Göran Mattiasson	02-apr	75
Göran Falke	08-apr	85
Lars Johnelius	09-apr	90
Thore Carlsson	28-maj	75
Giuseppe Boschetti	31-maj	75
Nils Danielsson	07-juni	80
Tore Nilsson	11-juni	75
Henrik Auvinen	18-juli	80
Ronnie Abrahamsson	23-juli	75
Ulla Gustavsson	12-aug	70
Bengt Viking Karlsson	17-aug	75
Jan Hansson	08-sep	80
John Petersen	24-sep	80
Birgitta Sandberg	27-sep	75
Christel Andersson	30-sep	75
Paul Igrisian	04-okt	65
Per-Olof Persson	10-okt	80
Per-Erik Nilsson	23-okt	85
Marie Hjortbrink	08-nov	70
Christina Klasson	28-nov	70
Bo Hägeryd	29-nov	80
Eje Södermyr	30-nov	75
Lennart Engström	01-dec	80

FÖRENINGEN FÖR GÖTEBORGS FÖRSVAR

Föreningen har sedan dess bildande 1912 haft som ändamål ”att under samverkan med militär eller annan myndighet stärka rikets försvar inom Göteborg och Västsverige”.

Föreningen anordnar försvars- och säkerhetspolitiska informationsmöten, seminarier och debatter där kvalificerade deltagare från politik, myndigheter och akademi bidrar. Som medlem får man den fristående försvarstidningen ”Vårt Försvar”.

För att bli medlem betalas medlemsavgiften på 200 kronor för ständigt medlemskap till föreningens bankgiro 5703-5263. Skicka samtidigt ett mejl till sekreterare@goteborgsforsvar.se med ditt namn, adress och telefonnummer.

FÖRENINGEN HAR EN EGEN HEMSIDA:

www.goteborgsforsvar.se Surfa in och ta del av vårt program med föreläsningar och annan information!

Tidningen utkommer fyra gånger per år och innehåller många artiklar av stort värde för den som vill följa med i försvarsdebatten.

Återanvänd gärna tidningen genom att låta den hitta nya läsare.
Arbetsplatsens fikarum, släkting, pizzabutiken, frisören, idrottsklubben osv.